

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Katedra sociologie a andragogiky

Jaroslava Krmelová
Školský management

První zjištění z implementace školního vzdělávacího programu

First experiences with the School educational platform

Závěrečná bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Tichá, Ph.D.

2010

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

Šternberk 31.3. 2010

.....

Děkuji PhDr. Zuzaně Tiché, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, účinné rady, trpělivost a podporu.

Anotace

V teoretické části práce jsou představeny strategické dokumenty, v nichž jsou formulována východiska žádoucích změn ve vzdělávací politice České republiky. Postihuje vznik celostátního rámcově vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, jenž blíže odkrývá a vymezuje nové směry ve vzdělávání, a to v podobě cílů, obsahu a očekávaných výstupů. Důležitou součástí tvoří kapitola o charakteristice školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání konkrétní školy. Cílem práce je zjistit, jak pedagogové této školy akceptují nové principy ve vzdělávání a jak přijímají implementaci školního vzdělávacího programu. Pro výzkumné šetření v empirické části práce bylo využito ke zjištění stavu dotazníkové metody sběru dat.

Annotation

In the theoretical part of the work I present strategic documents that include formulated essentials of intended changes in the educational policy of the Czech Republic. The documents involve a descriptions of the inception of the national general education platform for primary education, that submits new directions in education as objectives, content and expected outputs. One of the important parts is a chapter about characteristics of school educational platform for each particular school. The purpose of this work is to find out how the teachers accept new methods in education and how they accept the implementation of the school education platform. The data collection method, after realizing the questionnaire, was used for a detection of the status.

Klíčová slova

reforma školství, kurikulum, rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program, základní škola, klíčové kompetence, implementace

Key words

education reform, curriculum, general education platform, school education platform, elementary school, key competence, implementation

Obsah

Úvod.....	6
TEORETICKÁ ČÁST	
1 Teoretická východiska školské reformy	8
1.1 Požadované cíle – klíčové kompetence	9
1.2 Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání	11
1.2.1 Identifikační údaje	13
1.2.2 Charakteristika školy	13
1.2.3 Charakteristika školního vzdělávacího programu.....	13
1.2.4 Učební plán – učební osnovy	14
1.2.5 Hodnocení žáků a autoevaluace školy.....	15
2 Školní vzdělávací program Základní školy náměstí Svobody 3, Šternberk	16
2.1 Identifikační údaje	17
2.2 Charakteristika školy	17
2.2.1 Úplnost a velikost školy	17
2.2.2 Vybavení školy	17
2.2.3 Charakteristika pedagogického sboru	18
2.2.4 Charakteristika žáků.....	18
2.2.5 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	18
2.2.6 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	19
2.3 Charakteristika ŠVP	19
2.3.1 Zaměření školy.....	19
2.3.2 Výchovné a vzdělávací strategie školy.....	21
2.3.3 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	24
2.3.4 Vzdělávání žáků se zdravotním postižením a znevýhodněním.....	24
2.3.5 Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení	25
2.3.6 Vzdělávání mimořádně nadaných žáků	25
2.3.7 Začlenění průřezových témat.....	26
2.4 Učební plán – učební osnovy – využití disponibilní časové dotace	26
2.5 Hodnocení žáků, autoevaluace školy.....	26
2.5.1 Hodnocení žáků	26
2.5.2 Autoevaluace školy	27
EMPIRICKÁ ČÁST	
3 První zjištění z implementace Školního vzdělávacího programu.....	29
3.1 Cíl výzkumného šetření.....	29
3.2 Metody výzkumného šetření	29
3.3 Charakteristika respondentů	30
4 Interpretace výzkumného šetření	31
4.1 Oblast šetření – přechod na nové kurikulum.....	31
4.2 Oblast šetření – změny pozorovatelné při výuce	36
4.3 Oblast šetření – změny způsobu práce pedagogů, vedení školy.....	42
Závěr	48

Seznam literatury a pramenů

Seznam grafů

Seznam tabulek

Použité zkratky

Přílohy

Úvod

Se spuštěním rozsáhlé školské reformy a transformace české vzdělávací soustavy došlo také k zásadním změnám v procesu vzdělávání na našich školách. V souladu s legislativou vznikají celostátní rámcové vzdělávací programy, které musí ředitelé škol spolu s pedagogy organizačně, obsahově i metodicky zpracovat do podoby školních vzdělávacích programů, vlastního kurikula školy. Podle těchto školních vzdělávacích programů pak probíhá vyučování a výchova na jednotlivých školách.

Reformou byla velmi posílena autonomie škol, ale současně z ní také vyplynula vysoká zodpovědnost a zainteresovanost každého subjektu za vytvoření vlastního kurikula a za jeho postupné zavádění do školní praxe. Původní význam latinského slova curriculum je závodíště, „běh“. Implementace školního vzdělávacího programu je dlouhodobý a neustále se vyvíjející proces a v přeneseném významu slova lze říci, že je to „běh na dlouhou trať.“ Současně je obsah i zavádění školních vzdělávacích programů na školách velmi často diskutovaným tématem ze strany odborné, učitelské i mediální veřejnosti.

Vzhledem k originalitě strategických vzdělávacích koncepcí, přístupu managementu a pedagogických týmů, rovněž s ohledem na materiální vybavenost a realizační podmínky dané školy jsou první zjištění a poznatky z implementace školního vzdělávacího programu na školách odlišné. Liší se i mezi samotnými zaměstnanci jedné školy a právě tyto primární postřehy jsou tématem práce.

Cílem práce je zhodnotit proces zavádění Školního vzdělávacího programu „Spolu pro život“ na Základní škole náměstí Svobody 3 ve Šternberku. Proto se uvedená škola stala objektem zkoumání. Předmětem výzkumného šetření jsou názory pedagogů této školy na implementaci vlastního vzdělávacího programu a vliv kurikulárních změn na způsob vzdělávání a vlastní pedagogickou činnost.

Metodou pro získání informací k výzkumu byla zvolena metoda dotazovací. Dotazník byl předán k vyplnění všem učitelům prvního a druhého stupně na provozní poradě v prvním týdnu měsíce listopadu 2009 a před jeho distribucí proběhla krátká instruktáž k vyplnění. Sběr dat proběhl posléze na téže poradě po uplynutí dvacetiminutové časové dotace určené k vyplnění dotazníku.

Práce je strukturována do dvou částí – teoretické a empirické. První kapitola teoretické části představuje strategické dokumenty důležité pro reformu školství v České republice a celostátní Rámcový vzdělávací program pro základní školství, druhá kapitola blíže charakterizuje Školní vzdělávací program „Spolu pro život“ Základní školy náměstí Svobody 3, Šternberk.

Empirická část začíná kapitolou č. 3, kde je uveden cíl a metoda výzkumného šetření, také charakteristika respondentů. V závěru jsou zpracovány výsledky šetření zaměřeného

dle hlavního cíle a tématu práce na první zjištění pedagogických pracovníků ze zavádění Školního vzdělávacího programu „Spolu pro život“ na Základní škole náměstí Svobody 3, Šternberk.

Poznatky z výzkumu v empirické části práce by se mohly stát podpůrným evaluačním materiálem pro vedení školy při zpracovávání vlastního hodnocení nebo výroční zprávy školy.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Teoretická východiska školské reformy

13. květen 1999 je důležitým okamžikem pro zahájení reformy školství. Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy byla vyhlášena Koncepce vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice. Koncepce schvaluje hlavní cíle vzdělávací politiky a vymezuje prostor pro jednání vzdělávacích institucí, pro veřejnou diskuzi.

7. února 2001 byl vydán vládní dokument – Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, též označován jako „Bílá kniha“, ve kterém byly cíle vzdělávací politiky přijaty. Tento strategický dokument je koncipován jako program určující vývoj naší vzdělávací soustavy v návaznosti na evropské cíle a trendy ve vzdělávání. Je to otevřený dokument podléhající procesu neustálé změny dle potřeb a požadavků Ministerstva školství, tělovýchovy a mládeže na středně a dlouhodobé vzdělávání. Předznamenává tvorbu vzdělávacích programů (Národní program rozvoje vzdělávání v České republice, 2001).

V roce 2004 vstoupila Česká republika do Evropské unie. Z hlediska její integrace do evropské spolupráce v otázce vzdělávání a odborné přípravy bylo zavedení vzdělávacích programů a nového pojetí kurikula nezbytné. Bylo třeba řešit, zda se bude absolvent českých škol umět orientovat v nových směrech evropského vzdělávání.

S novými principy vzdělávací politiky uvedenými v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR a zakotvenými v Zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále jen Školský zákon) se do soustavy vzdělávání zavedl systém nových kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Byly vytvořeny na dvou úrovních – státní a školní. Státní úroveň představují Rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP), které vymezují počáteční vzdělávání jako celek pro jednotlivé stupně vzdělávání. Školní úroveň představují Školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách (Beran, 2005).

„Rámcové vzdělávací programy stanovují zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví. Podmínky ochrany zdraví pro uskutečňování vzdělávání stanoví Ministerstvo v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví“ (Školský zákon, 2004).

Těžištěm RVP jsou čtyři základní teze, které přináší odlišné postupy a metody do současného školství:

- důraz není kladen na vědomosti, ale na dovednosti, kterých dosahujeme získáváním klíčových kompetencí (poznatky a vědomosti pro praktický život),
- je podporována myšlenka celoživotního učení,
- výstupní úroveň znalostí je společná pro všechny etapy a absolventy vzdělávání,
- je prosazována samostatnost a odpovědnost pedagogů za výukové obsahy ŠVP (Jeřábek, Tupý, 2005 a).

1.1 Požadované cíle – klíčové kompetence

Nová vize systému vzdělávání klade důraz na osvojení tzv. klíčových kompetencí, což je soubor vědomostí, dovedností a v neposlední řadě též postojů a hodnot nezbytných pro praktické uplatnění v životě. Výraz „kompetence“ může být také chápán například jako „znalosti, schopnosti a dovednosti, které vyúsťují v kompetence, s jejichž pomocí je možno v daném okamžiku zastávat velký počet pozic a funkcí a které jsou vhodné ke zvládnutí problémů celé řady většinou nepředvídatelně se měnících požadavků v průběhu života“ (Belz, Siegrist, 2001, str. 174).

Úroveň těchto kompetencí je třeba přizpůsobit individuálním požadavkům a především možnostem každého žáka. To umožňuje pedagogům více využít jejich autonomie při tvorbě ŠVP. Očekávaná společná úroveň pro všechny žáky je pak stanovena a formulována pomocí výstupů v ŠVP na konci základního vzdělávání a pomocí metod, jimiž má být osvojení kompetencí dosaženo. Jednotlivé kompetence jsou členěny do následujících kategorií (Jeřábek, Tupý, 2005 a).

Kompetence k učení

Z RVP ZV vyplývá, že by se žák během vzdělávání měl naučit efektivnímu učení (využívat vhodné učební metody a strategie, plánovat a organizovat své učení). Důležitým úkolem pedagoga je vzbudit u žáka zájem o celoživotní učení, motivovat jej k tvůrčímu myšlení a vypěstovat pozitivní vztah k učení samotnému. Pracuje se zde i s kritickým myšlením, schopností systematicky třídit informace, využívat je a dávat do souvislostí. Poprvé se zde také objevuje prvek autoevaluace – hodnocení svých studijních výsledků. (Jeřábek, Tupý, 2005).

Kompetence k řešení problémů

S těmito kompetencemi je žák schopen registrovat problém a identifikovat jeho příčinu, poté na základě nabytých informací navrhnout různé varianty řešení a hledat vhodný způsob, jak problém odstranit. Problémy řeší uvážlivě, svá řešení si dokáže obhájit a z případných chybných rozhodnutí umí vyvodit důsledky pro další rozhodování (Jeřábek, Tupý, 2005).

Kompetence komunikativní

Žák pomocí těchto kompetencí snáze formuluje své názory a myšlenky, jeho vyjadřování je plynulé, souvislé, přičemž volí výstižnou terminologii pro danou situaci (platí i pro písemný projev). Bilaterální diskuzi vede pomocí přiměřených argumentů, výrazů, gest, popř. mimiky, a prohlubuje svou kreativitu v řeči. Další dovednosti se týkají porozumění odlišným formám komunikace, jako jsou písemné projevy, obrazové záznamy a jiné formy informačně-komunikativních technologií, jejichž obsah kriticky zhodnotí pro pozdější využití. Těmito uvedenými metodami směřuje k účinné a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi (Jeřábek, Tupý, 2005).

Kompetence sociální a personální

Tato kompetence umožňuje žákovi spolupracovat v rámci třídního kolektivu, s pedagogem. Při vytváření pravidel týmu přijímá svou roli a zúročí své znalosti a dovednosti ve společný prospěch. Pracuje na upevnování vztahů v kolektivu, podporuje pracovní atmosféru, dokáže nezištně pomoci a také o pomoc požádat. Důležitým a přínosným rysem je respektovat názor druhých, čerpat od ostatních inspiraci a zkušenosti. V minulosti opomíjeným prvkem je umění kladně se hodnotit, vytvářet si pocit sebedůvěry a sebeúcty (Jeřábek, Tupý, 2005).

Kompetence občanské

Princip této kompetence tkví ve schopnosti respektovat přesvědčení druhých lidí, empaticky jednat v kritických situacích, bránit se útlaku či ponižujícímu zacházení a eliminovat projevy násilného chování v rovině fyzické i psychické. Žák je veden k zodpovědnému rozhodování a jednání v rámci svých činů ve společnosti, kterou tímto ovlivňuje. Na základě takového chování směřuje k pochopení společenských pravidel a norem, zejména v oblasti tradic, kulturního a historického dědictví své i jiných zemí, pozitivně nahlíží na umělecké a kulturní dění, rozvíjí svůj smysl pro tvořivost. Měl by chápat základní vztahy panující v oblasti ekologické a environmentální sféře, zkvalitňovat a chránit životní prostředí. To vše zastřešuje dovednost rozhodovat se vždy v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti (Jeřábek, Tupý, 2005).

Kompetence pracovní

Zde je rozvíjen základní cit pro bezpečné užívání strojů, nástrojů a vybavení, související s dodržováním pravidel a prohlubováním pracovních návyků, plněním povinností a závazků. Kromě zohlednění výsledků pracovní činnosti co do kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, měl by si žák vždy počínat v duchu ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí a společenských hodnot. V rámci osobního rozvoje a přípravy na budoucí život se rozhoduje o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření. Má přehled o aktivitách vedoucích k naplnění podnikatelského záměru, determinuje podnikatelský cíl, identifikuje případné riziko podnikání a snaží se rozvíjet své podnikatelské myšlení (Jeřábek, Tupý, 2005).

K naplnění kompetencí, které jistě nejsou jen teoretickými termíny, je třeba v rámci vzdělávacího procesu splnit několik dílčích podmínek. Tou nejdůležitější je zvolení správného vyučovacího obsahu. Ten je sice částečně rozpracován a uveden v RVP, záleží však na každé škole, jaký učební obsah (myšleno kvalitu a kvantitu) do svých osnov v ŠVP zařadí. Pro každý ročník by zde mělo platit pravidlo přiměřenosti. V rámci jednoho ročníku je nepravděpodobná situace, že by žáci disponovali shodnými studijními předpoklady. Pedagog musí volit náročnost učiva tak, aby slabší žáci nebyli vystaveni frustrujícímu pocitu a na straně druhé nedocházelo ke vzdělávacím mezerám a prostožům u žáků nadaných. Neméně ovlivňujícím prvkem jsou též metody, formy a strategie výuky. Vhodně zvolený styl výuky může výslednou kvalitu znalostí a dovedností velmi zvýšit.

1.2 Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání je povinný dokument stanovený Školským zákonem. Za jeho přípravu a realizaci zodpovídají ředitelé jednotlivých škol. Tvorba vlastního kurikula umožňuje každé škole podílet se poprvé v historii na tvorbě závazného vzdělávacího dokumentu. „Školní kurikulum v sobě zahrnuje vše, co se ve škole děje, co do školy vstupuje a z ní vystupuje. Hovoří se o klimatu školy, nebo také o školní kultuře, o programech školy, tedy o její profilaci – zaměření – a o vzdělávacím programu školy“ (Beran, 2005, str. 22).

Dokument se připravuje pro školu a učitele, kteří si v důvěrně známých podmínkách sami stanoví postupy, metody a obsah vzdělávání a výchovy. Žákům, rodičům a ostatní veřejnosti ŠVP zpřístupní dění uvnitř školy a usnadní rozhodování při výběru školy. Neméně důležitý je též pro úřady, zřizovatele a kontrolní instituce, které monitorují kvalitu probíhajících procesů v učení a přípravu podkladů pro plán rozvoje školy.

Školní vzdělávací programy by měly být zpracovány v souladu se Školským zákonem a dle stanovených zásad uvedených v Rámcových vzdělávacích programech. (Jeřábek, Tupý, 2005 a).

„Zásady stanovené pro zpracování Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání ŠVP:

- je zpracován v souladu s RVP ZV pro celé období základního vzdělávání nebo pro jeho část, tj. pro ročníky, ve kterých daná škola realizuje základní vzdělávání
- zajišťuje rovnoprávný přístup k základnímu vzdělávání pro všechny žáky s povinností školní docházky a přihlíží k jejich vzdělávacím potřebám a možnostem
- umožňuje realizaci diferencovaného a individualizovaného vyučování pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami i pro žáky mimořádně nadané, pokud to vzdělávání těchto žáků vyžaduje
- vytváří předpoklady pro realizaci vzdělávacího obsahu s ohledem na věkové zvláštnosti žáků a tím pro postupné utváření a rozvíjení klíčových kompetencí
- vede k naplňování cílů základního vzdělávání stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni školy a k naplňování cílového zaměření vzdělávacích oblastí stanovením výchovných a vzdělávacích strategií na úrovni vyučovacích předmětů
- je zpracován tak, aby umožňoval učitelům rozvíjet tvořivý styl práce a neomezoval je při uplatnění časových i metodických odlišností, které vycházejí ze zkušeností učitelů z efektivními způsoby výuky a z konkrétních potřeb žáků
- je vytvořen jako relativně stálý materiál, jehož případné změny v učebním plánu a učebních osnovách nesmí zasáhnout negativně do vzdělávání žáků v určitém započatém „cyklu“
- dodržuje stanovenou strukturu“ (Jeřábek, Tupý, 2005 a, s.109).

V počátečních fázích tvorby ŠVP je důležitá především zásada dodržování stanovené struktury.

„Při vlastní tvorbě dokumentu budeme vycházet ze struktury školního vzdělávacího programu uvedené v RVP ZV. Jednotlivé části struktury ŠVP ZV na sebe navazují a vymezují požadovaný obsah dokumentu, který škola rozpracuje podle svých záměrů a potřeb“ (Jeřábek, Tupý, 2005 b, str. 24).

Struktura ŠVP zahrnuje následující povinné oblasti informací a charakteristik týkajících se školy a jejího kurikula (Jeřábek, Tupý, 2005 b):

1.2.1 Identifikační údaje

Mezi důležité identifikační znaky ŠVP patří jeho název, z něhož musí být zřejmé pro jaký stupeň vzdělávání byl zpracován. Z dalších údajů vyplývá, kdo ŠVP předkládá – uvede se název a adresa školy, jméno ředitele, kontakty. Dále se uvádí zřizovatel školy – opět s názvem, adresou a kontakty. Všechny tyto údaje musí být v oficiální (nezkrácené) podobě. Následující povinný údaj je platnost dokumentu – datum uvádějící odkdy je platná základní verze dokumentu a jeho případné podstatné obměny. Dále se doporučuje uvádět IČO, IZO, REDIZO školy, razítko školy a podpis ředitele. Mezi identifikační údaje též patří jméno a kontakt na koordinátora tvorby ŠVP. Pokud se ve škole vyskytuje více koordinátorů, je vhodné uvést jejich funkci (pro 1. stupeň, pro 2. stupeň).

1.2.2 Charakteristika školy

„Charakteristika školy přímo vychází z analýzy podmínek školy a situace na škole. V této části shromáždíme základní informace o škole s cílem charakterizovat školu vůči veřejnosti a zároveň vymezit všechny podstatné údaje o škole jako východisko pro tvorbu ŠVP ZV (pro realizaci požadavků RVP ZV)“ (Jeřábek , Tupý, 2005, s. 27).

Součástí charakteristiky školy jsou informace o její velikosti, úplnosti a vybavení. Uvádí se zde kapacita školy (kolik pojme žáků), počet tříd, lokalita, dostupnost a dopravní obslužnost. Neméně důležité je zmínit stávající materiální vybavení školy (jak technické, tak prostorové či hygienické), jež je specifickým ukazatelem vzdělávacích možností školy a poukazuje na budoucí plánované změny v rámci zavádění ŠVP.

Dalším prvkem charakteristiky je pedagogický sbor – jeho velikost, odborná kvalifikovanost, složení, věkový průměr, pedagogické schopnosti a zkušenosti.

K dotvoření představy o škole, jejího image, klimatu a zaměření slouží informace o vzdělávacích projektech, mezinárodní spolupráci, spolupráci s rodiči a veřejností, o kontaktech s veřejnými institucemi.

1.2.3 Charakteristika školního vzdělávacího programu

Zaměření školy – tato část vytyčuje prioritní oblasti vzdělávání žáků, upřesňuje záměry školy vycházející z výchovných a vzdělávacích potřeb žáků, aprobovanosti pedagogů a je v souladu s cíli základního vzdělávání. Důležitou roli zde hraje profilace školy, její nosná filozofie a specifika způsobu výchovně – vzdělávací činnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie – zde se utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků. Děje se tak pomocí pečlivě volených výchovně vzdělávacích strategií, vytvářením příležitostí a zaváděním vhodných forem práce a aktivit. Každá klíčová kompetence je rozvíjena konkrétní metodou vymezenou na úrovni vyučovacího předmětu. Jednotlivé strategie a metody jsou formulovány jako reálné postupy vedoucí žáky k utváření klíčových kompetencí.

Zabezpečení výuky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných řeší výčet specifických výchovně – vzdělávacích strategií. K zajištění podmínek pro vzdělávání těchto žáků je nutná připravenost a otevřenost ke změnám. Vyžaduje přítomnost speciálního pedagoga, případně asistenta pedagoga, spolupráci s poradenskými zařízeními. Dle potřeb k úspěšné integraci jednotlivých žáků se stanovují individuální vzdělávací plány.

Začlenění průřezových témat – v této části charakteristiky ŠVP se řeší způsob zařazování průřezových témat do jednotlivých vyučovacích předmětů na obou stupních. Průřezové téma může být realizováno i jako samostatný vyučovací předmět.

1.2.4 Učební plán – učební osnovy

„Učební plán představuje souhrn základních informací o organizaci vzdělávání na úrovni vzdělávacích předmětů či jiných forem vzdělávání. Navazuje na charakteristiku školního vzdělávacího programu a předjímá obsah a rozsah vyučovacích předmětů“ (Jeřábek, Tupý, 2005).

Při tvorbě učebního plánu je nutné důsledně promyslet a rozvrhnout vzdělávací obsahy jednotlivých předmětů a dbát na přiměřené časové rozložení a časovou dotaci pro každý předmět (může být individuálně upravena dle dohody pedagogického sboru). Doporučuje se zpracovat do přehledné tabulky.

Učební osnovy, neboli didaktické rozpracování vzdělávacích obsahů jednotlivých oborů, představují konkrétní podobu jejich realizace. Při jejich tvorbě je nutný individuální výstup z každého vyučovacího předmětu a měly by obsahovat název, charakteristiku a vzdělávací obsah vyučovacího předmětu. Název předmětu předjímá jeho obsah, případně příslušnost k danému vzdělávacímu oboru. Charakteristika vypovídá o podobě daného předmětu z hlediska obsahového, časového a organizačního vymezení. Vzdělávací obsah je konkrétní podoba vzdělávacího obsahu jednotlivých vzdělávacích oborů včetně průřezových témat.

1.2.5 Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Tato oblast charakteristiky ŠVP náleží ke stěžejním činnostem v rámci výchovně vzdělávacího procesu. Jejím cílem je podat žákovi i učiteli vypovídající zpětnou vazbu o výsledcích průběhu vzdělávání. Škola se významně podílí na tvorbě vlastních kritérií, která jsou zaměřena na evaluaci dosažených očekávaných výstupů v jednotlivých vzdělávacích oborech – vyučovacích předmětech. Vymezuje způsoby hodnocení žákova výkonu v souladu se společnými výchovnými a vzdělávacími strategiemi na úrovni školy. Škola má možnost při tvorbě kritérií hodnocení zohlednit individuální potenciál žáka.

Nedílnou součástí systému hodnocení je autoevaluační činnost školy. Oblasti, kterými by se měla škola zabývat v procesu vlastní evaluace, jsou popsány ve vyhlášce MŠMT č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy. Každá z těchto oblastí musí být zpracována velmi důkladně. Jedná se o tyto oblasti:

- podmínky ke vzdělávání,
- průběh vzdělávání,
- podpora školy žákům,
- výsledky vzdělávání žáků,
- řízení školy,
- úroveň výsledků práce školy.

„Je nutné si uvědomit, že jak v rozměru státu, tak ve škole vývoj evaluačních nástrojů i jejich ověření bude mnohaletou záležitostí, velmi náročnou z hlediska času, prostředků i odborníků. Chybí také mechanismy, jak z provedené evaluace vyvozovat závěry pro zlepšování kvality vzdělávání na úrovni vzdělávacího systému, jednotlivé školy i třídy“ (Beran, 2005, s. 49).

2 Školní vzdělávací program Základní školy náměstí Svobody 3, Šternberk

Vzhledem k tématu práce je do teoretické části zařazena kapitola, která podrobně popisuje ŠVP Základní školy náměstí Svobody 3, Šternberk s názvem „Spolu pro život“. Byl vytvářen společně všemi pedagogy s vedením školy, v souladu s RVP ZV.

Pro všechny, kteří participativně vytvářeli ŠVP, bylo nezbytně nutné dobře se obeznámit s koncepcí a dlouhodobými strategickými záměry školy a uvědomit si, že kvalitně vypracované kurikulum může napomoci škole při její snaze o „exkluzivitu“. Usnadní jí pohyb a orientaci v přirozeném konkurenčním prostředí.

Výchovně vzdělávací úsilí je v něm zaměřeno tak, aby žák získával hlavně dovednosti, které uplatní ve svém dosavadním i budoucím životě, aby dosáhl určité míry uspokojení se sebou samým, aby byl motivován k celoživotnímu učení a k odpovědnosti vůči společnosti.

Veškeré činnosti při tvorbě ŠVP byly řízeny a organizovány. Na prvním i druhém stupni byl určen koordinátor ŠVP, který:

- shromažďoval nezbytné materiály k jeho vytvoření,
- zúčastňoval se pravidelného vzdělávání pod Institutem národního vzdělávání v Praze zaměřeného k tvorbě a implementaci ŠVP ve vlastní organizaci,
- školil a předával informace kolegům na pravidelných poradách,
- byl kontaktní osobou pro firmu, která vytvořila na základě podkladů organizace a v rámci školou zakoupeného editoru pro ŠVP kromě písemného dokumentu elektronickou verzi dostupnou na www stránkách školy.

Tvorba a implementace ŠVP předpokládá vysokou motivovanost a odpovědnost realizačního týmu. Veškeré podněty a činnosti v tomto procesu by měly být prováděny ve shodě se základním posláním a vizí organizace. Měly by být vytvářeny vhodné podmínky k uvedení ŠVP do praxe a současně by měly být podporovány aktivity zabezpečující přijetí všech změn, jež sebou přináší nové kurikulum. Oblasti podporovaných aktivit jsou zejména:

- podpora alternativních metod práce,
- zlepšení informačního systému školy,
- podpora týmové spolupráce.
- materiální zabezpečení výuky,
- vybavení školy ICT technologiemi
- vytváření provázaného systému autoevaluace školy
- podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- informovanost veřejnosti,
- zvýšení aktivity ve vztahu k veřejnosti,
- konkurenceschopnost školy,
- posilování vztahů s externími subjekty (Školská rada, zřizovatel, sponzoři, SRPŠ, rodiče)
- modernizace pracovního prostředí (Spolu pro život, 2007).

V následujícím textu je blíže charakterizován ŠVP Základní školy náměstí Svobody 3, Šternberk. Byl vytvořen ve struktuře odpovídající RVP ZV.

2.1 Identifikační údaje

- Název ŠVP: „Spolu pro život“
- Název školy: Základní škola náměstí Svobody 3, Šternberk
- IZO: 600 140 792 IČ: 61989967
- Adresa školy: Náměstí Svobody 1264/3, Šternberk, 78501
- Ředitel: Mgr. Pavel Konečný
- e-mail: skola@zsns-stbk.cz, www: www.zsns.stbk.cz, telefon: 580 013 770
- Platnost dokumentu: od 31.8. 2007
- Zřizovatel: Město Šternberk, Horní náměstí 16, Šternberk (telefon: 585086111)

2.2 Charakteristika školy

Tato kapitola obsahuje v souladu s RVP ZV základní údaje vycházející z analýzy podmínek a situace na škole, předkládá základní informace a podstatné údaje o Základní škole náměstí Svobody 3, Šternberk. Vymezuje zaměření školy vůči veřejnosti, konkretizuje, co daná škola nabízí.

2.2.1 Úplnost a velikost školy

Základní škola náměstí Svobody 3, Šternberk je školou úplnou s 1. až 9. ročníkem. Jejím zřizovatelem je Město Šternberk. Budova školy se nachází v centru města. Škola má v rejstříku škol uvedenou kapacitu 670 žáků. Vzhledem k poklesu populační křivky se ustálil počet tříd na 18, po dvou třídách v ročníku. Čtvrtina žáků dojíždí z okolních obcí. Průměrná naplněnost tříd je 21,38 žáků.

2.2.2 Vybavení školy

Výuka probíhá v 31 učebnách - 10 učeben na 1. stupni, 21 učeben na 2. stupni, z nichž je 11 odborných. Školní družina je součástí školy, má kapacitu 120 dětí, podle počtu zapsaných žáků 3 - 4 oddělení. Školní družina pro svoji činnost využívá samostatné učebny, vybavené pro odpočinek, relaxaci, hry a tvořivé činnosti.

Učebny jsou průběžně renovované, vybavené nábytkem a stavitelnými lavicemi, odborné pracovny jsou vybaveny interaktivními tabulemi a informační technologií. Při výuce žáci

mohou využívat dvě učebny ICT, multimediální pracovnu, odborné pracovny pro výuku zeměpisu, chemie, fyziky, přírodopisu, výtvarné výchovy, cizích jazyků, hudební výchovy a školní kuchyni. Knihovna je průběžně doplňována krásnou literaturou a encyklopediemi, žáci zde najdou ICT techniku s připojením k internetu. V prostorách školy je umístěn mléčný automat a zásobníky s nápoji. Žáci mohou využívat služeb bufetu. Škola má tři tělocvičny, své sportovní aktivity realizuje i na školním dvoře. K budově patří nově postavená školní jídelna s výdejnou, kterou lze využít i jako společenskou místnost pro různá kulturní vystoupení a další aktivity.

2.2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Počet pedagogických pracovníků a vychovatelek odpovídá normativům MŠMT, v současné době je to 24 ped. pracovníků, z toho 13 pedagogů na 2. stupni, 11 pedagogů na 1. st, 2 pracovníci ve vedení školy, 3 vychovatelky a jedna asistentka pedagoga určená pro žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí. Odborná kvalifikovanost vyučujících činí 96,3%. Pedagogové se průběžně vzdělávají v rámci DVPP. Ve škole pracuje výchovný poradce, metodik prevence negativních jevů, metodik environmentální výchovy, koordinátor ICT, koordinátor ŠVP, metodické orgány jednotlivých předmětů, 1. stupně a školní družiny.

2.2.4 Charakteristika žáků

Většina žáků pochází ze spádové oblasti centra města, blízkého sídliště a zástavby rodinných domů. Přibližně jedna čtvrtina dojíždí z okolních obcí. U žáků respektujeme jejich individualitu, zajišťujeme odbornou péči žákům se specifickými poruchami učení a chování, pečujeme o žáky se zdravotním postižením, podporujeme rozvoj talentovaných žáků. Do prim na Gymnázium ve Šternberku odchází každý rok z pátého ročníku přibližně 20% žáků.

2.2.5 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

- Škola je zapojena do dlouhodobého projektu ASP UNESCO. Žáci školy v rámci těchto aktivit poznávají státy Evropy, jejich kulturní, geografické i přírodní krásy a zajímavosti.
- Sportovní hry se každoročně konají v rámci partnerských měst - slovenská Dobšiná, polský Kobiór, maďarský Sároszentpéter .

- Rozvíjíme spolupráci s Gymnáziem ve Šternberku. Pořádáme společně zájezdy a exkurze, zapojujeme se do soutěží a aktivit pořádaných studenty v rámci jejich prezentace a projektů.
- Prostřednictvím nezávislé neziskové organizace Bwindi Orphans žáci školy adoptovali dítě na dálku z Ugandy a přispívají každoročně na školné.
- Každoročně se žáci snaží přispět finanční částkou dětem na onkologickém oddělení Fakultní nemocnice v Olomouci v rámci akce „Vánoční hvězda“ a tím jim zpříjemnit jejich léčebný pobyt.

2.2.6 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči, s HV SRPŠ, školskou radou se neustále rozvíjí. Rodiče se podílí na vedení zájmových kroužků, různých aktivitách školy i prezentaci školy (školní ples, Den otevřených dveří, Den dětí, projektové dny, víkendové pobyty dětí spolu s rodiči a pedagogy, školní výlety). Po dohodě s vyučujícími rodiče mohou navštívit výuku, konzultovat s učiteli a metodiky výchovné i vzdělávací problémy. Spolupráce s místní knihovnou, DDM a ZUŠ ve Šternberku, šternberským hradem, mateřskými školami, ostatními základními školami a městskou policií patří k pravidelným aktivitám v ročním plánu. V oblasti odborného poradenství lze využít služeb Pedagogicko psychologické poradny Olomouc a dalších odborných speciálních pedagogických center. Zanedbatelná není ani spolupráce s Univerzitou Palackého v Olomouci v rámci uvádění budoucích učitelů do praxe

2.3 Charakteristika ŠVP

V následujícím textu jsou blíže charakterizovány společné výchovné a vzdělávací strategie, kterými chce škola směřovat k cílům vzdělávání a tím k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Dále zaměření školy, jež by mělo být ve shodě s potřebami a zájmy žáků, společné postupy a organizační zajištění potřebné pro uskutečňování výchovných a vzdělávacích strategií školy.

2.3.1 Zaměření školy

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Spolu pro život vychází z koncepce Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) a svým pojetím navazuje na Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.

Cílem základního vzdělávání je pomoci žákům získávat a postupně zdokonalovat klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. Na utváření klíčových kompetencí se podílí devět vzdělávacích oblastí s jednotlivými vzdělávacími obory. Realizace výuky probíhá v konkrétních vyučovacích předmětech, které respektují cílová zaměření, očekávané kompetence a učivo vzdělávacích oborů. Výuka v jednotlivých vyučovacích předmětech ve svém souhrnu směřuje k očekávaným výstupům vzdělávacích oblastí a tedy i k dosažení klíčových kompetencí stanovených v RVP ZV. Školní vzdělávací program v jednotlivých vyučovacích předmětech v konkrétních ročnících specifikuje školní (dílčí) výstupy žáků s vymezením učiva použitým jako prostředek pro dosažení dílčích výstupů. Do výuky jsou integrována průřezová témata, která jsou formativním prvkem základního vzdělávání v okruzích aktuálních problémů současného světa.

Základní škola náměstí Svobody 3, Šternberk si na základě analýzy podmínek školy, možností a potřeb žáků a požadavků rodičů vytvořila školní vzdělávací program, který zaměření školy upřesňuje do podoby následujících vzdělávacích priorit. Program zároveň respektuje tradice školy.

Priority školy

Vytvářet školu otevřenou svému okolí, usilovat o kvalitní a dobrou komunikaci se všemi partnery školy. Poskytovat kvalitní základ všeobecného vzdělání zaměřeného na „aktivní dovednosti“ žáků uplatnitelné v životě:

- osvojit si strategii učení a být motivován pro celoživotní učení,
- tvořivě myslet, logicky uvažovat a řešit problémy,
- všestranně komunikovat v mateřském jazyce, cizím jazyce a v informačních a komunikačních technologiích, zejména s ohledem na život v Evropské unii,
- pracovat v týmu a respektovat práci a úspěchy vlastní a druhých,
- projevovat se jako samostatná, svobodná a zodpovědná osobnost,
- projevovat vnímavost a citlivý vztah k lidem i k přírodě,
- pozitivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví,
- být tolerantní a ohleduplný k jiným lidem, k jiným kulturním hodnotám,
- poznat své reálné možnosti a uplatňovat je při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci,
- posilovat pozitivní přístup k celoživotnímu vzdělávání.

Klást důraz na všeobecné a rovné vzdělávání pro všechny – podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných. Utvořit širokou nabídku volitelných

vyučovacích předmětů. Nabídkou zájmových útvarů podporovat pozitivní klima a partnerské vztahy ve škole, rozvoj osobnosti dítěte.

2.3.2 Výchovné a vzdělávací strategie školy

Výchovné a vzdělávací strategie jsou promyšleně volené a řazené postupy, kterými škola cíleně směřuje k naplňování klíčových kompetencí žáků. Jedná se tedy o soubor společně uplatňovaných a upřednostňovaných postupů, metod a forem práce, případně aktivit, příležitostí a pravidel, které pedagogičtí pracovníci školy používají ve výuce.

Strategie jsou členěny podle toho, kterou z klíčových kompetencí rozvíjejí přednostně, je však zcela jasné, že jednotlivé výchovné a vzdělávací strategie směřují současně k více klíčovým kompetencím. Členění v textu je proto pouze orientační a záleží na dohodě učitelů v rámci pedagogického sboru, ke které klíčové kompetenci konkrétní strategii využijí. Rozvíjené klíčové kompetence v ŠVP jsou:

- kompetence k učení,
- kompetence k řešení problémů,
- kompetence komunikativní,
- kompetence personální a sociální,
- kompetence občanské,
- kompetence pracovní.

Strategie směřující ke kompetenci k učení (cíl→umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení):

- používáme často metody aktivního učení, kterými motivujeme žáka ke snaze být nakloněn dalším příležitostem získávat nové zkušenosti, být nakloněn celoživotnímu učení,
- vedeme žáky k jejich seberealizaci nabídkou školních akcí,
- využíváním poznatků z praktického života, mezipředmětových vztahů vedeme žáky k pochopení proč a k čemu se dané věci učí,
- čtením s porozuměním, prací s textem umožňujeme žákovi pracovat s obecnými termíny a znaky a uvádět věci do souvislostí,
- věnujeme dostatek času nácviku studijního čtení, vyhledávání klíčových slov v textu, formulování hlavních myšlenek textu, vytváření otázek, poznámek a výpisků,
- povzbuzujeme žáky, aby se sami hodně ptali, oceňujeme otázky stejně jako jejich odpovědi,
- pracujeme s metodami, které umožňují žákovi zapojit co nejvíce smyslů,

- umožňujeme zabývat se diskuzemi a aktivními metodami učení důležitými a aktuálními problémy podle potřeb a zájmů žáků,
- při procesu učení tvoříme a se žáky formulujeme jasná a srozumitelná kritéria hodnocení, v procesu sebehodnocení žáka diskuzemi vedeme žáka ke spoluúčasti na vytváření kritérií a jejich vyhodnocování za účelem žákova pokroku a zdokonalení.

Strategie směřující ke kompetenci k řešení problémů (cíl→podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů):

- ve vhodných oblastech vzdělávání pro vnímání nejrůznějších problémových situací používáme netradiční úlohy,
- motivujeme žáka volbou metod a forem práce k hledání řešení problémů,
- při výuce motivujeme žáka v co největší míře problémovými úlohami z praktického života,
- vedeme žáky dle jejich možností a při vhodných příležitostech k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení.

Strategie směřující ke kompetenci komunikativní(cíl→vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci):

- zařazujeme aktivity, které učí žáky argumentovat a obhajovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň naslouchat názorům ostatních,
- při výuce volíme vhodný výběr textů, pracujeme s obrazovým materiálem a využíváme informační technologie,
- nabízíme žákům možnost využití školní knihovny a přístupu k Internetu,
- využíváme metody obsahující prvky prezentace výsledků žáků, umožňujeme žákům možnost samostatné ústní i písemné prezentace,
- pro spolupráci s ostatními lidmi zařazujeme do vyučování i používání neverbálních prostředků.

Strategie směřující ke kompetenci sociální a personální (cíl→rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých, vytvářet u žáků potřebu projevoval pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě):

- pravidelným a dostatečným výběrem kooperativních metod vedeme žáky k postupnému získávání zkušeností v oblasti spolupráce,
- důsledně vyžadujeme respektování společně dohodnutých pravidel chování,
- vytvářením kritérií hodnocení k dané činnosti vedeme žáky k uspokojení ze svých úspěchů i k ocenění práce druhých,

- hodnotíme individuální pokrok u jednotlivých žáků,
- používáním modelových situací procvičujeme reakce žáků na danou životní situaci,
- podporujeme vytváření vztahů mezi žákem a učitelem a žáky vzájemně,
- motivujeme žáky zajímavou přípravou akcí pro své spolužáky a pro veřejnost,
- u žáků posilujeme sociální chování a sebeovládání, vnímání potřeb starých, nemocných, postižených osob,
- nabízíme žákům projekty v oblasti protidrogové prevence, projekty zaměřené na vztahy v kolektivu třídy a projekty z oblasti environmentální výchovy.

Strategie směřující ke kompetenci občanské (cíl→vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi, připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti, učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný):

- vytváříme takovou atmosféru ve třídě, v níž se žák učí ohleduplnosti, respektování ostatních, má možnost a dostatek prostoru pro vyjádření svých názorů. Podněcujeme k vyjádření vlastních názorů a myšlenek,
- pomocí vzdělávacích témat a aktuálních situací vedeme žáky k poznávání kultury vlastní i jiných národů, k hledání odlišností i spojujících prvků,
- využíváme metody a formy, které podporují u žáků vnitřní motivaci k zodpovědnému jednání, ve třídních kolektivech se žáci podílejí na stanovení pravidel chování,
- vlastním příkladem pedagoga vedeme žáka k prezentaci svých názorů a k aktivní účasti ve školním životě,
- učíme žáky stupňováním náročnosti požadavků poznávat jejich fyzické a duševní možnosti, vytváříme psychohygienické podmínky pro zdravý vývoj žáků podle právních norem a specifik života školy,
- diskuzí se žáky podporujeme rozvoj jejich estetického citění,
- učitel průběžně diagnostikuje a vyhodnocuje vzájemné sociální vztahy v kolektivu, podle závažnosti reaguje a hledá východiska,
- v rámci osobního přístupu pedagoga hledáme cesty k odpovědnému přístupu žáka k sobě i ke kolektivu.

Strategie směřující ke kompetenci pracovní (cíl→pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci):

- výběrem aktivit podporujících rozvíjení zájmů žáka jej vedeme k poznávání svých reálných možností a k sebehodnocení (exkurze, besedy),

- nabízíme rozsáhlý výběr volitelných předmětů a zájmových útvarů, kterými pomáháme žákům při jejich profesní orientaci,
- seznamujeme žáky s možnostmi uplatnění, zařazováním témat k volbě povolání,
- spolupracujeme s oddělením sociální prevence, městskou policií, učíme žáky pravidlům bezpečnosti silničního provozu a zásadám osobní bezpečnosti a bezpečnosti práce,
- učíme žáka pracovat podle předem stanovených kritérií a dodržovat zadání a termíny,
- důsledně vyžadujeme dodržování dohodnutých pravidel.

2.3.3. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se zdravotním postižením, žáci se zdravotním znevýhodněním a žáci se sociálním znevýhodněním. Při vzdělávání těchto žáků je třeba uplatňovat kombinaci speciálně pedagogických postupů a alternativních metod s modifikovanými metodami používanými ve vzdělávání běžné populace. Při práci s těmito žáky je nutná úzká spolupráce školy, žáků, jejich rodičů a školského poradenského zařízení. V rámci školy jde pak hlavně o spolupráci třídního učitele, ostatních vyučujících žáka, výchovného poradce a vedení školy. Na klasifikačních poradách jsou všichni vyučující informováni o problémech těchto žáků. Žáci jsou zařazeni do běžných tříd, se snahou o začlenění do třídního kolektivu. Snažíme se o častou komunikaci a kontrolu, posilování jejich sebevědomí a využívání speciálních vyučovacích pomůcek.

2.3.4 Vzdělávání žáků se zdravotním postižením a znevýhodněním

Za žáky se zdravotním postižením jsou považováni žáci s tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním postižením, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení a chování. Za žáky se zdravotním znevýhodněním jsou považováni žáci se zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování. O zařazení dítěte do školy rozhoduje ředitel po dohodě s rodiči či zákonnými zástupci žáka na základě lékařského a speciálně-pedagogického vyšetření a s přihlédnutím k možnostem školy i místním specifikům.

2.3.5 Vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení

Žáci patřící do této skupiny jsou integrováni do běžných tříd. Jsou se souhlasem zákonných zástupců doporučení na vyšetření do školského poradenského zařízení (PPP). Dle závěrů PPP je pro žáky vypracován individuální vzdělávací plán, který obsahuje mimo jiné způsoby reedukace, pomůcky, které se budou při nápravě používat a způsob hodnocení.

Vzdělávání žáků se specifickými poruchami chování

Žáci se specifickými poruchami chování se projevují hyperaktivně, popřípadě mají učební problémy nebo mentální postižení. Nerespektují normy společenského chování, jsou nepřizpůsobiví, impulsivní a snadno unavitelní. Žáci patřící do této skupiny jsou také integrováni do běžných tříd.

Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Do této skupiny patří žáci, kteří pocházejí z prostředí sociálně, kulturně a jazykově odlišného od prostředí, v němž vyrůstají žáci pocházející z majoritní populace. Jsou to žáci z různých u nás již žijících menšin nebo žáci přicházející k nám v rámci migrace. Mohou se setkávat s různými obtížemi pro svou jazykovou odlišnost nebo proto, že jsou hluboce ovlivněni svými rodinami a jejich kulturními vzorci, projevujícími se v chování, jednání, odlišné hodnotové stupnici, stylu života, pojetí výchovy dětí, vztahu ke vzdělání apod. Žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním a ekonomickým postavením jsou často ohroženi sociálně patologickými jevy.

2.3.6 Vzdělávání mimořádně nadaných žáků

Školní vzdělávací program je nastaven tak, aby umožňoval individuální osobnostní rozvoj každého žáka a aby rozvíjel jeho talent, nadání a zájmy. Základní škola má zásadní význam pro rozpoznávání a rozvíjení mimořádného nadání dítěte. Tito žáci mají své specifické vzdělávací potřeby. Naším úkolem je najít tyto žáky a vytvořit vhodné podmínky pro jejich rozvoj. Při vzdělávání žáků mimořádně nadaných škola postupuje podle Vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Škola podle svých možností rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Ty hledáme i mezi žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Při zjišťování mimořádného nadání škola spolupracuje s poradenským zařízením a na základě jeho odborného vyšetření sestavuje pro žáka individuální vzdělávací plán (IVP) podle § 13 výše uvedené vyhlášky. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku podle § 14 výše uvedené vyhlášky.

2.3.7 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. a jsou realizována formou integrace do vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů. Jednotlivé tematické okruhy průřezových témat průběžně přirozeně prolínají těmito předměty a jejich konkretizace je uvedena v jednotlivých tabulkách vyučovacích předmětů.

2.4 Učební plán – učební osnovy – využití disponibilní časové dotace

Na 1. stupni (celkem 14 hodin) je v souladu s prioritami školního vzdělávacího programu navýšena disponibilní časová dotace u povinných vyučovacích předmětů. Na 2. stupni (celkem 24 hodin) byla taktéž časová dotace použita pro povinné vyučovací předměty. Výuka (vzdělávací obsah vyučovacích předmětů) je realizována převážně formou klasických vyučovacích hodin, některá témata jsou realizována formou předmětových projektů nebo vzdělávacích exkurzí (výjezdů).

Učební osnovy jednotlivých předmětů jsou pro každý ročník rozpracovány do dílčích výstupů. Při tvorbě bylo akceptováno členění dle RVP ZV.

2.5 Hodnocení žáků, autoevaluace školy

Školní řád má podle Školského zákona obsahovat pravidla pro hodnocení výsledku vzdělávání žáků, v nichž jsou vymezeny způsoby hodnocení – klasifikace a kriteria hodnocení.

Autoevaluace školy je zaměřena na hodnocení procesů probíhajících uvnitř školy. Cíle evaluace jsou stanoveny právním předpisem, formy, metody a měřítko hodnocení si škola stanovuje sama. Smyslem evaluace je změřit a zlepšit kvalitu školy.

2.5.1 Hodnocení žáků

Hodnocení žáka je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu. Cílem hodnocení je poskytnout žákovi i rodičům informace o tom, jak danou problematiku žák zvládá, jak je schopen osvojené vědomosti a dovednosti použít v konkrétních situacích, na jaké úrovni si osvojil potřebné strategie k učení, v čem se zlepšil a v čem ještě naopak chybje.

Při hodnocení žáků vnímáme učitele jako odborníka, klíčovou roli mezi všemi evaluačními činnostmi zaujímá v ŠVP právě hodnocení a klasifikace žáka učitelem. Přímou

v průběhu výchovně vzdělávacího procesu (a také souhrnně za určité konkrétní vzdělávací období) poskytuje učitel žákovi nezbytnou zpětnou vazbu a pravdivý obraz o tom, do jaké míry a s jakým úspěchem se mu daří dosahovat dílčích konkretizovaných výstupů formulovaných v jednotlivých vyučovacích předmětech školního vzdělávacího programu.

2.5.2 Autoevaluace školy

K vytváření školního vzdělávacího programu nelze přistupovat bez podrobné analýzy podmínek školy, bez zjištění současného stavu vzdělávání, atmosféry, materiálního i personálního zabezpečení atd., ale také bez znalosti představ a plánů učitelů, žáků i rodičů. Zjištění současného stavu, definování slabých i silných stránek, příležitostí a také rizik je pro školu důležitým výchozím bodem při tvorbě kvalitního a perspektivního školního vzdělávacího programu; nezbytným předpokladem při stanovování vzdělávacích priorit a výchovných a vzdělávacích strategií. Proto je analýza aktuálního stavu na škole jedním ze základních bodů evaluace. Ke zjištění potřebných údajů využíváme různé informační zdroje a analytické prostředky. K těm nejčastějším patří:

- vlastní materiály jimiž jsou informace z výročních a inspekčních zpráv, výsledky testování žáků 9. tříd, vlastní statistická šetření, sdělení rodičů, údaje z dotazníků zadaných učitelům, žákům, rodičům a z dalších zdrojů,
- neformální setkání a diskuse pedagogů, práce v předmětových komisích, provozní porady, setkání s rodiči, s radou školy, s představiteli obce, semináře, ankety které slouží k analýze podmínek
- dotazníky, které jsou cenným a poměrně rychlým zdrojem velkého množství informací, zahrnujících všechny oblasti činnosti školy, od materiálních podmínek přes klima a úroveň vyučování až po rodičovská očekávání. Prostřednictvím dotazníků se nezjišťují jen fakta, ale i názory, hodnocení a třeba také přání,
- analýza SWOT kterou využíváme pro kvalitní vyhodnocování činnosti školy ve spolupráci s co nejširším týmem pracovníků. Cílem analýzy je identifikovat silné a slabé stránky školy a odhalit kladné a záporné vlivy vnějšího a vnitřního prostředí působícího na školu

Autoevaluační činnost školy je rozvržena v následující Tabulce č. 1. Jsou zde vymezeny hlavní oblasti evaluace. Nedílnou součástí popisu evaluace jsou cíle, kriteria, nástroje a časový harmonogram.

Tabulka č. 1 Autoevaluace Základní školy náměstí Svobody 3 Šternberk

Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy	Cíle	Kritéria	Nástroje	Časový harmonogram
Podmínky ke vzdělávání	Zlepšení vybavenosti odborných učeben a kabinetů. Rozšíření počtu a kvality PC. S obcí řešit vybudování hřiště, realizaci půdní vestavby.	Dostatek finančních zdrojů.	Pozorování. Rozhovor. Dotáčnické programy.	Průběžně.
Průběh vzdělávání	Rozsah a vhodnost vyučovacích forem a metod. Interakce mezi učitelem -žákem. Stimulace a motivace žáků. Tempo učení. Výběr úkolů.	Plnění tematických plánů.	Hospitace. Hospitační rozhovor. Rozhovor s žáky. Pozorování.	Průběžně.
Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání	Zvýšení spolupráce s rodiči. Prezentace žákovských aktivit. Vtažení rodičů do zájmových aktivit žáků.	Naplněnost školy v rámci demografie obce a individuálních možností rodičů.	Rozhovor. Zápis do 1. ročníku. Dotazník.	4x ročně rozhovor s rodiči v rámci třídních schůzek. 1x ročně zápis do 1.ročníku. 1x za dva roky dotazník.
Výsledky vzdělávání žáků	Dosažení co nejkvalitnějších výsledků odpovídajících individuálním možnostem žáků.	Požadované výstupní znalosti.	Analýza žákovských prací. Srovnávací testy – Scio, Kalibro, Cermat.	Průběžně. 1x ročně.
Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků	Průběžné funkční vzdělávání. Odborný růst pedagogických pracovníků.	Nabídka, účast a využití DVPP.	Pozorování. Rozhovor. SWOT analýza.	Průběžně. 1x ročně SWOT analýza.
Úroveň výsledků práce školy zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům	Úspěšnost žáků u přijímacích zkoušek. Úspěšnost žáků na soutěžích. Výsledky práce s integrovanými žáky. Nabídka zájmových kroužků. Spokojenost žáků ve škole.	Spokojený žák.	Rozbor dokumentů. Pozorování. Rozhovor. Dotazník.	Průběžně rozbor. Průběžně pozorování a rozhovor. 1x ročně dotazník.

EMPIRICKÁ ČÁST

3 První zjištění z implementace Školního vzdělávacího programu.

V této části práce je analyzováno výzkumné šetření, které bylo realizováno na Základní škole náměstí Svobody 3 ve Šternberku se zaměřením na první zjištění ze zavádění ŠVP.

3.1 Cíl výzkumného šetření

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit, jaké jsou první zkušenosti a poznatky pedagogů ze Základní školy náměstí Svobody 3 Šternberk se zaváděním ŠVP „Spolu pro život“ do vyučovacího procesu. Dalším z cílů výzkumu bylo zmapovat jejich postoje a názory o průběhu implementace školního vzdělávacího programu do praktického školního života a vyzorovat jak jednotliví pedagogové na zavádění ŠVP v rámci své školy nahlízejí.

3.2 Metody výzkumného šetření

Pro sběr dat a získání informací k danému výzkumu byla zvolena metoda dotazníku. Dotazník obsahuje 24 otázek. Vzor dotazníku je doložen v příloze č. 1. Otázky v dotazníku jsou pro praktické šetření rozděleny do tří oblastí:

- přechod na nové kurikulum,
- změny pozorovatelné při výuce,
- změny způsobu práce pedagogů, vedení školy.

Za účelem kvalitativního šetření byly v dotazníku zvoleny otázky uzavřené. K měření postojů respondentů byla použita škála o pěti dimenzích v rozsahu 1 – úplný souhlas až 5 – absolutní nesouhlas. Na otázky, kde bez možnosti výběru z celé škály bylo upozorněno přímo v dotazníku (jedná se otázky č. 2, 4, 6 a 24) a také na krátké instruktaži při distribuci dotazníků mezi respondenty na provozní poradě školy. V úvodu zahájení výzkumného šetření byly pedagogům poskytnuty informace o cíli šetření a instrukce, jak dotazník vyplňovat. Z důvodu získání co nejobjektivnějších odpovědí od respondentů byl dotazník anonymní, jediný požadovaný osobní údaj byl věk respondenta.

Úvodní instruktaži a sběru dat předcházela konzultace se třemi pedagogy s praktickým ověřením srozumitelnosti otázek. Celková časová dotace k vyplnění dotazníku nepřesáhla 20 minut.

K výsledku měření dospějeme prostým součtem jednotlivých ukazatelů. Při zpracovávání dat byly součty ze škály odpovědí zadány do tabulky a pomocí grafu bylo vyjádřeno jejich procentuální a kvantitativní zastoupení. U každého grafu je text otázky se slovním vyhodnocením.

3.3 Charakteristika respondentů

Zkoumaným vzorkem je homogenní skupina – pedagogický sbor Základní školy náměstí Svobody 3 ve Šternberku. Ve sboru působí 24 pedagogů, z toho 3 muži. Věková hranice respondentů je v rozmezí 26 až 57 let. 57 let mají 3 učitelky, které tímto počtem dosahují nejvyššího zastoupení. Výzkumné šetření proběhlo za 100% účasti respondentů.

Pro bližší informaci je uveden věk respondentů s počtem zastoupení v jednotlivých věkových kategoriích v Tabulce č. 2

Tabulka č. 2. Věkové kategorie učitelů na Základní škole náměstí Svobody 3 Šternberk s počtem zastoupení

Věk	Počet respondentů	Věk	Počet respondentů	Věk	Počet respondentů	Věk	Počet respondentů
26	1	34	0	42	1	50	1
27	1	35	1	43	0	51	1
28	1	36	0	44	1	52	0
29	1	37	0	45	1	53	0
30	0	38	0	46	2	54	1
31	0	39	2	47	2	55	0
32	0	40	1	48	0	56	0
33	1	41	1	49	1	57	3

4 Interpretace výzkumného šetření

V následující kapitole jsou prezentovány otázky z dotazníku zaměřené na výzkumné šetření v oblasti implementace ŠVP „Spolu pro život“ na Základní škole náměstí Svobody 3 ve Šternberku s grafickým vyhodnocením odpovědí respondentů. Vyhodnocení je kvantitativní s přepočtem na procenta. Číslo a název grafu vyjadřuje současně číslo a text otázky z dotazníku. Dotazník obsahuje celkem 24 otázek, jež jsou rozděleny do tří oblastí šetření. V první oblasti jsou otázky týkající se přechodu na nové kurikulum. Další oblast otázek je zaměřena na praktickou výuku a v poslední části dotazníku najdeme otázky týkající se vztahů v kolektivu a práce pedagoga.

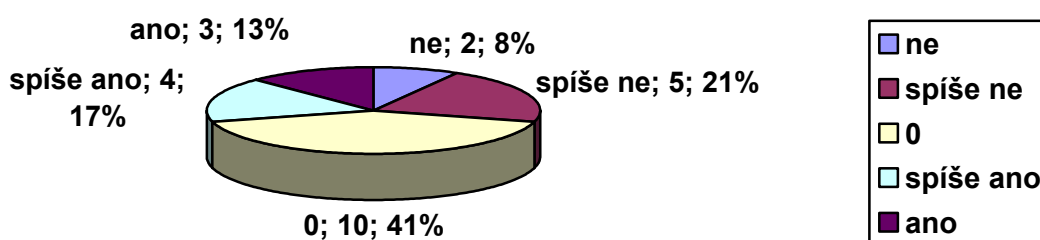
4.1 Oblast šetření – přechod na nové kurikulum

První oblast dotazníkového šetření byla zaměřena na počátky realizace a zavádění nově vytvořeného vlastního školního vzdělávacího programu do výuky.

Otázka č. 1 Tvorba a první zkušenosti s ŠVP byly pro mě přínosem

Tato otázka byla zařazena na úvod s cílem zjistit obecné pocity pedagogů a míru jejich sympatií či antipatií k ŠVP a kurikulárním změnám vůbec. Podle grafického znázornění výsledku otázky č.1 lze říci, že zavedení a tvorbu ŠVP hodnotilo více než 41% pedagogů neutrálně, vysloveně kladný postoj k probíhajícím změnám měli pouze 3 pedagogové (13%). Ústním došetřením bylo zjištěno, že přidané množství práce ve formě společných konzultací, školení, školících pobytů o víkendech a projektových hodin se nesetkalo s velkým ohlasem v učitelském sboru, což mělo za následek vytvoření negativního postoje již v samých začátcích realizace ŠVP.

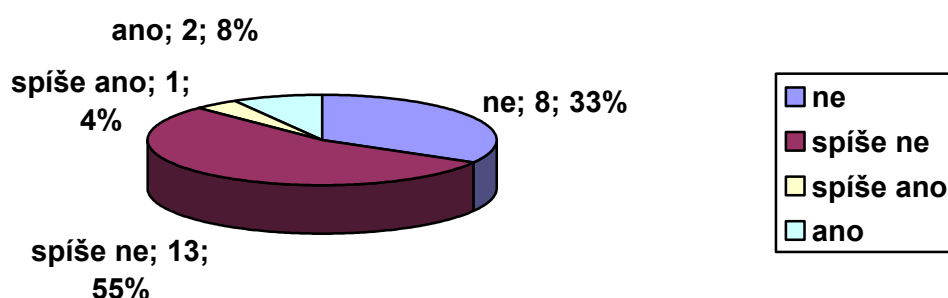
Graf č. 1 Tvorba a první zkušenosti s ŠVP byly přínosem

Otázka č. 2 Již při zahájení tvorby ŠVP mi byly známy informace o principech nového státního kurikula

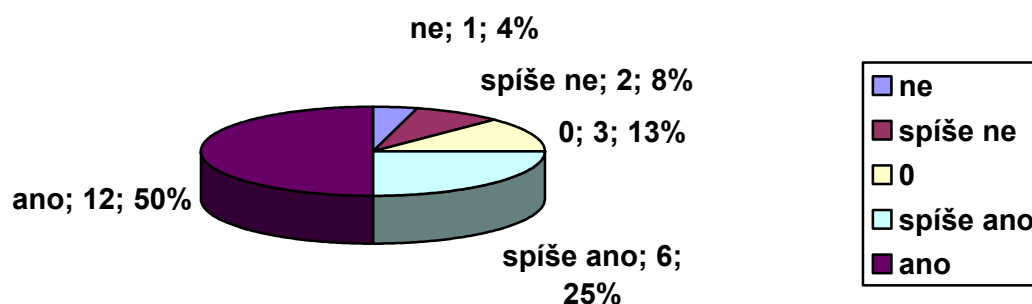
Smyslem otázky bylo zjistit, zda byli pedagogové dostatečně informováni a proškoleni o nových principech školské reformy a z toho vyplývající nutnosti vytvořit vlastní školní vzdělávací program v návaznosti na RVP ZV. Na otázku, zda byly pedagogům známy principy nového státního kurikula před tvorbou vlastního ŠVP odpověděli 2 respondenti (8%) ano, z pohovoru s jednotlivými pedagogy vyplynulo, že s principy nového státního kurikula (RVP ZV) a problematikou tvorby vlastního ŠVP byl obeznámen hlavně koordinátor ŠVP a ředitel školy. Rozložení odpovědí je patrné z následujícího grafu.

Graf č. 2 Již při zahájení tvorby ŠVP mi byly známy informace o principech nového státního kurikula

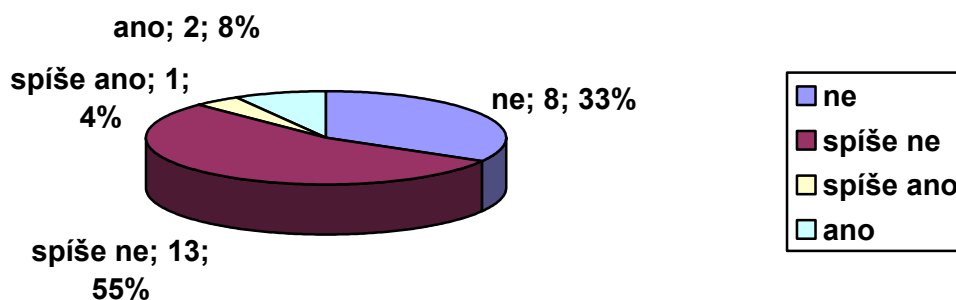

Otázka č. 3 Nové prvky evaluace a autoevaluace mi připadají důležité

Systém hodnocení pedagogické činnosti se zavedením ŠVP velmi odlišil. Žákovská portfolia, slovní hodnocení žáka, hodnocení žáka žákem, vlastní evaluace pedagoga a autoevaluace školy se dříve vyskytovaly jen ojediněle a učitelé si museli všechny nové metody osvojit. Otázka měla za cíl zjistit do jaké míry si pedagogové důležitost těchto nových činností uvědomují a do jaké míry se s nimi ztotožňují. Jak je znázorněno v Grafu č. 3, s nutností evaluovat souhlasí polovina pedagogického sboru (50%) a většina pedagogů si uvědomuje důležitost kvalitní evaluace.

Graf č. 3 Nové prvky evaluace a autoevaluace mi připadají důležité**Otázka č. 4** Přizpůsobili jsme nabídku volitelných předmětů poptávce žáků

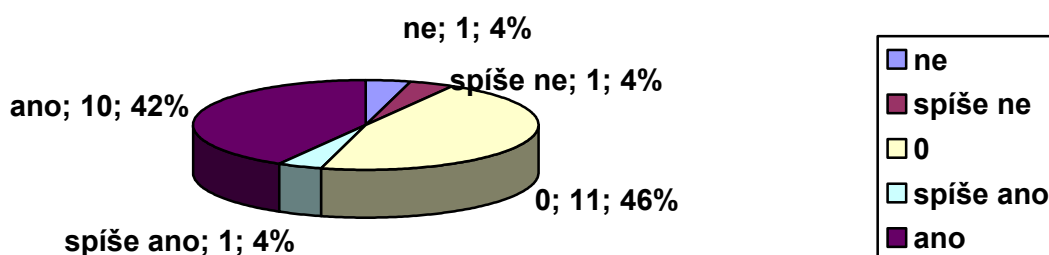
Při tvorbě ŠVP měli učitelé poprvé možnost vytvořit vlastní nabídku volitelných předmětů pro 2.stupeň. Tato inovace položila před pedagogy základní otázku – jakým způsobem rozhodnout o poměrném zastoupení jednotlivých nově navrhnutých předmětů, které z nich ponechat v nabídce pro žáky a které vůbec nezařazovat. Cílem otázky bylo mimo jiné zjistit, zda do tohoto procesu mohli zasáhnout také žáci. U otázky č. 4, která zjišťuje, zda byla nabídka volitelných předmětů přizpůsobena poptávce žáků, reagovala více než polovina (55%) učitelů spíše záporně a třetina zcela záporně. Lze konstatovat, že při tvorbě ŠVP nebyli pedagogové ještě natolik erudovaní, aby sami vytvořili nabídku volitelných předmětů, která by se odvíjela od předchozího zjištění zájmu žáků a současně vyhovovala aprobačním požadavkům vyučujících. V níže uvedeném grafu je zobrazeno zastoupení odpovědí učitelů.

Graf č. 4 Přizpůsobili jsme nabídku volitelných předmětů poptávce žáků

Otázka č. 5 Časová dotace jednotlivých volitelných předmětů mi vyhovuje

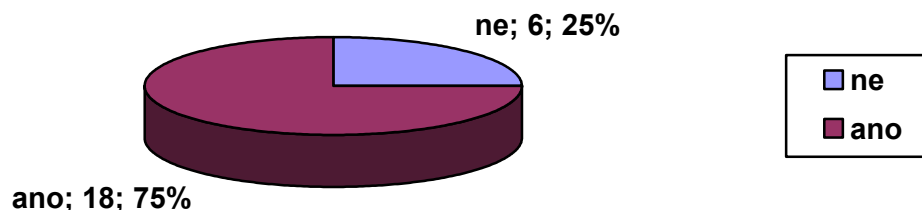
Tato otázka byla koncipována v návaznosti na otázku č. 4 a vypovídá o názoru pedagoga na výslednou podobu časového rozvržení volitelných předmětů. Pozitivní reakce byly zaznamenány u 42% pedagogů (viz Graf č. 5), kteří využili možnosti ovlivnit časové rozložení volitelných předmětů. Z výsledků je patrná dobrá předchozí týmová spolupráce při tvorbě ŠVP. V praxi byla ověřena promyšlenost plánování časové dotace volitelných předmětů. Všichni učitelé 1. stupně odpověděli neutrálně (11 pedagogů - 46%), jelikož tato problematika se zde nevyskytuje.

Graf č. 5 Časová dotace jednotlivých volitelných předmětů mi vyhovuje

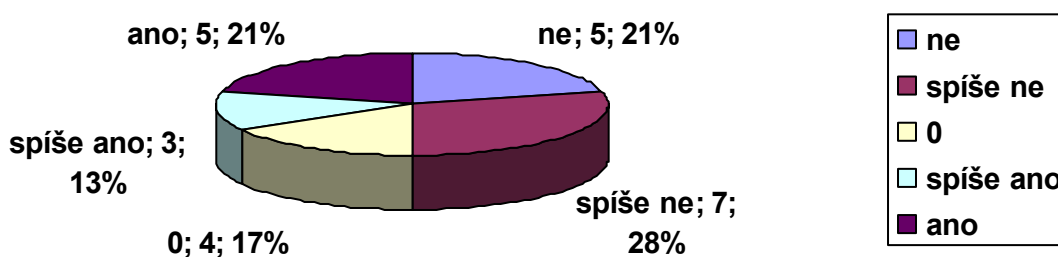

Otázka č. 6 Považuji za výhodu, že jsem mohl ovlivnit výukový obsah svého předmětu

Podobně jako u vytváření volitelných předmětů, i v této disciplíně dostali učitelé prostor ke svobodné tvorbě, tentokrát v rámci obsahů výukových předmětů, které jsou částečně definovány v RVP. Tyto předjaté základy mohli učitelé dle svého uvážení rozvádět a doplňovat. Z níže uvedeného Grafu č. 6 je zřejmé, že možnost ovlivnit výukový obsah svého předmětu ocenilo 75% učitelů kladně. V dílčích výsledcích jde o nejvyšší procento kladných odpovědí ze všech 24 otázek výzkumného šetření, což vypovídá o ochotě učitele přijmout zodpovědnost za vlastní metody a způsoby práce v hodinách a ztotožnění se s nabídkou možností ŠVP.

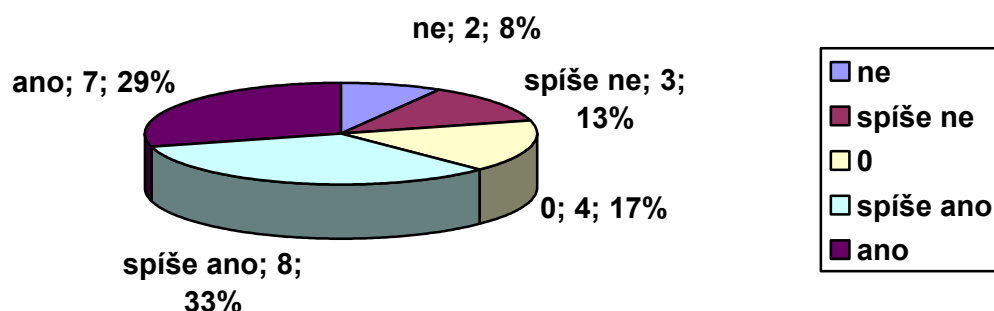
Graf č. 6 Považuji za výhodu, že jsem mohl ovlivnit výukový obsah svého předmětu**Otázka č. 7** Souhlasím se zavedením průřezových témat

Dalším aspektem, který velmi ovlivnil názory pedagogů při vytváření ŠVP, bylo zařazení průřezových témat, do té doby realizovaných jako okrajové aktivity v rámci výukových předmětů, některé z nich se dokonce v učebních plánech či mezipředmětových vazbách ani nevyskytovaly. Zapracování průřezových témat do učebních osnov opět znamenalo navýšení objemu prací a právě na vztah k této skutečnosti se dotazují v této otázce. Na zavedení průřezových témat reaguje téměř polovina respondentů zápornou formou odpovědi, z čehož lze vypočítat poměrně velkou neochotu tato nadstandardní témata zařazovat a realizovat ve výuce. Z výsledků odpovědí v Grafu č. 7 lze také vyvodit nevyváženost názorů způsobenou rozdílným přístupem a neochotou pedagogů k vykonávání většího objemu práce.

Graf č. 7 Souhlasím se zavedením průřezových témat

Otázka č. 8 Podoba našeho ŠVP vystihuje zaměření naší školy

Závěrečná otázka v první oblasti šetření sleduje celkový přehled učitelů o pojetí jimi vytvořeného ŠVP. Odpovědi by měly odrážet skutečnou znalost obsahů ŠVP a dokumentovat, zda učitelé svůj program netvořili pouze mechanicky. V této otázce výzkumu se více než 60% dotázaných vyjádřilo kladně, což vypovídá o znalosti ŠVP ze strany učitelů a o většinové shodě týkající se reality a teoretických podkladů v ŠVP (viz Graf č. 8).

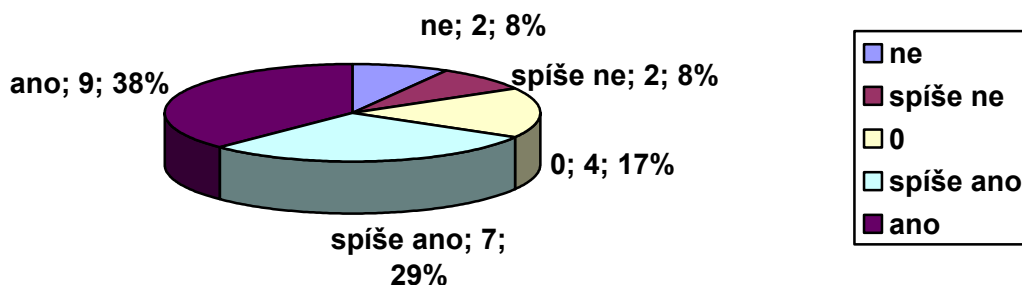
Graf č. 8 Podoba našeho ŠVP vystihuje zaměření naší školy**4.2 Oblast šetření – změny pozorovatelné při výuce**

Druhá oblast šetření se zabývá praktickou činností pedagoga při výuce a jejími reálnými výsledky ve vztahu k definovaným cílům a očekávaným výstupům v ŠVP.

Otázka č. 9 Výuka podle ŠVP mi dává větší prostor pro volbu výukových metod a možnost seberealizace

Pouhé realizování tvorby ŠVP není samozřejmě hlavním cílem kurikulární reformy. Teprve praktické vyučování podle jeho principů ukazuje, jestli byl ŠVP vytvořen dle představ učitelů a zda učitelé přijímají nové formy a metody práce pozitivně. V otázce č. 9 byli učitelé dotázáni, zda jim ŠVP dává větší prostor pro volbu výukových metod a možnost seberealizace. Ze součtu kladných odpovědí v níže uvedeném Grafu č. 9 (ano 38%, spíše ano 29%) je patrné, že většina pedagogického sboru přijímá možnost seberealizace a volbu vlastních alternativ ve výuce kladně.

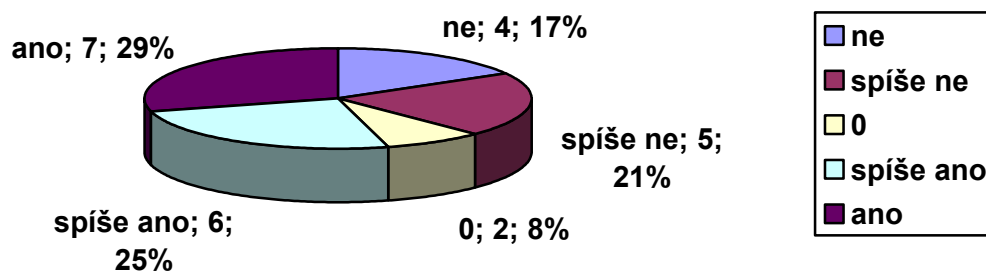
Graf č. 9 Výuka podle ŠVP mi dává větší prostor pro volbu výukových metod a možnost seberealizace

Otázka č. 10 Výuka podle ŠVP mi umožňuje větší seberealizaci a individuální přístup ve vztahu žák-učitel

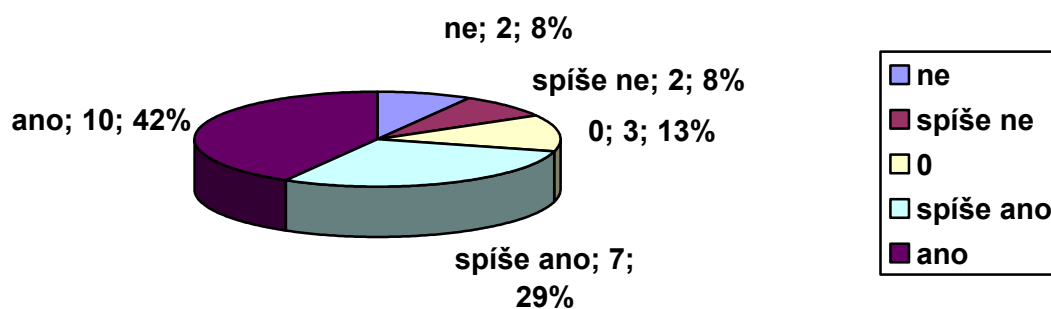
Středem zájmu, od něhož se reforma a tvorba ŠVP odvíjí, je bezesporu žák. Nové výukové metody samozřejmě vyžadují i nové přístupy, které si učitel osvojuje ve směru k žákovi. Jedním z nejnosnějších prvků změn je přenechání velké části aktivity a zodpovědnosti na žákovi samotném. Cílem a myšlenkou ŠVP by mělo být rozvíjení žákových dovedností a znalostí ve svobodné a demokratické atmosféře. Otázka č. 10, která se zabývá individuálním přístupem a seberealizací ve vztahu žák – učitel, stylem vedení výukových hodin je vyhodnocena dle odpovědí učitelů v zastoupení 29% kladných a 25% spíše kladných odpovědí.

Graf č. 10 Výuka podle ŠVP mi umožňuje větší seberealizaci a individuální přístup ve vztahu žák - učitel

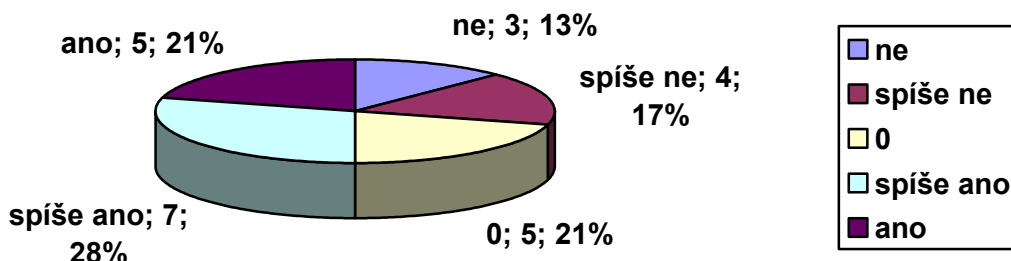
Otázka č. 11 Příprava na výuku mi zabere více času než dříve

Nutným průvodním jevem nově zavedeného systému výuky je vedle větší pestrosti a variability také s tím spojená časová náročnost na přípravu hodiny. Podtextem této otázky tedy je, zda se pedagog ve svém stylu přípravy a vedení hodiny opravdu změnil. Vysoké procentuální vyjádření součtu odpovědí ano a spíše ano (71%) této otázky, jež je znázorněno v Grafu č.11 ukazuje, že učitelé skutečně svůj způsob přípravy na vyučování přehodnotili a zároveň pociťují vyšší náročnost své přípravy realizovat.

Graf č. 11 Příprava na výuku mi zabere více času než dříve**Otázka č. 12** Mám deficit výukových hodin z důvodu velkého počtu školních akcí - exkurze, výstavy, olympiády, soutěže, projekty

Změna výukové stylu ve spojení se zařazením (a tedy povinnou výukou) průřezových témat se odráží v možnosti uskutečňovat výuku netradičním způsobem, což ve své podstatě naplňování průřezových témat vyžaduje. Alternativní způsoby výuky, zejména z hlediska času a místa konání, s sebou přináší jeden negativní prvek a tím je narušení pravidelnosti průběhu standardní školní výuky. Otázka č. 12 se zabývá dopadem alternativních prvků ve výuce na celkové plnění časového výukového plánu. A z Grafu č. 12 lze vyčíst, že deficit výukových hodin pociťuje 49% pedagogů (odpovědi ano a spíše ano). Souvislosti výsledku tohoto šetření lze spojit již s výše uvedenou nutností naplňovat požadavky průřezových témat, což vyžaduje variabilitu vyučovacího procesu a v mnoha případech ovlivňuje konzistentnost výuky.

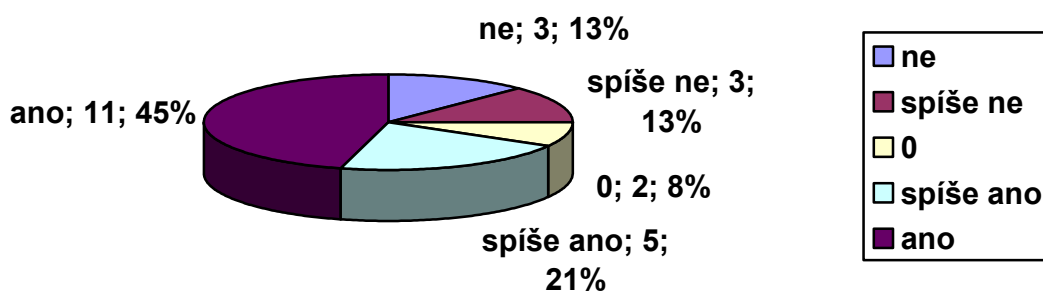
Graf č. 12 Mám deficit výukových hodin z důvodu velkého počtu školních akcí - exkurze, výstavy, olympiády, soutěže, projekty

Otázka č. 13 Žáci jsou ve výuce aktivnější a úspěšnější

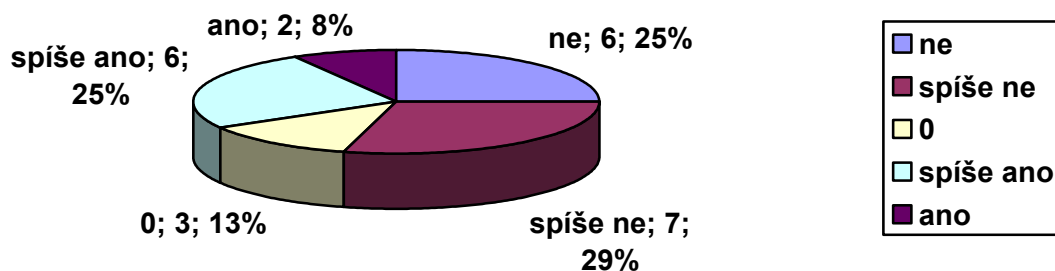
Cíle výuky v ŠVP nedefinují pouze výstupní úrovně, získané dovednosti a znalosti, ale zaměřují se také na samotnou změnu v průběhu vyučování. Ideálním výsledkem by v tomto směru bylo zlepšení průběhu vyučovacích hodin a kvality práce žáků (samostatnost, odpovědnost, zájem o výuku). Do jaké míry se daří tyto ideální předpoklady uskutečnit je znázorněno v Grafu č. 13, v němž jsou vyhodnoceny výsledky odpovědí na otázku č. 13. Jednoznačný přínos nových výukových metod po zavedení ŠVP potvrdily dvě třetiny (66%) pedagogů. Z pohovoru s jednotlivými učiteli pak bylo došetřeno, že největším přínosem v oblasti zvýšení aktivity žáků a jejich zájmu o výuku jsou nové učební pomůcky, hlavně ICT technologie a interaktivní tabule umožňující inovaci a kreativitu výuky.

Graf č. 13 Žáci jsou ve výuce aktivnější a úspěšnější

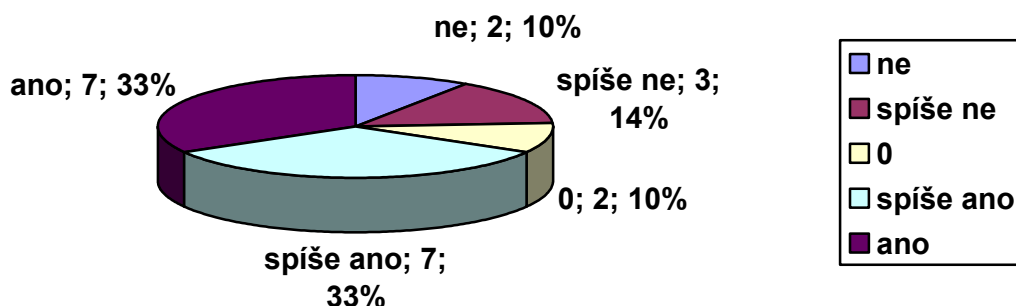
Otázka č. 14 Žáci dokáží své výkony objektivně posoudit

Otázka č. 14 mapuje reálnou situaci v procesu hodnocení a úzce navazuje na otázku č. 3 (z oblasti šetření – přechod na nové kurikulum) o důležitosti evaluace. Schopnost objektivního sebehodnocení žáků posoudilo 25% pedagogů negativně a 29% spíše negativně (Graf č. 14). Z odpovědí a ústního došetření této otázky se dá soudit, že evaluační činnost je novým prvkem v učebním procesu jak pro žáky, tak pro kantory. Nedostatečná je též znalost přípravy podkladů pro sebeevaluaci žáka – portfolia

Graf č. 14 Žáci dokáží své výkony objektivně posoudit**Otázka č. 15** Využívám v plné míře netradiční didaktické pomůcky (interaktivní tabule, ICT technologie...) ke zvýšení motivace žáka

V souladu s ŠVP a rozvojem ICT technologií se hovoří o nutnosti zabezpečit materiální vybavení učeben počítači, projektory, interaktivními tabulemi. S tím souvisí schopnost učitele tyto pomůcky vhodně ve výuce použít s cílem zvýšit zájem žáků o výuku. V Otázce - č.15 jsou respondenti dotazováni na míru využití ICT a jiných technologií za účelem zaktivizování výuky a zvýšení motivace žáka. Dle míry kladných odpovědí (33% ano, 33% spíše ano) je patrné, že většina pedagogů vykazuje snahu o užívání nových technologií v souladu s naplněním požadavků ŠVP, kde bylo ICT zaneseno jako povinný předmět. Výsledky šetření jsou znázorněny v následující Grafu č. 15.

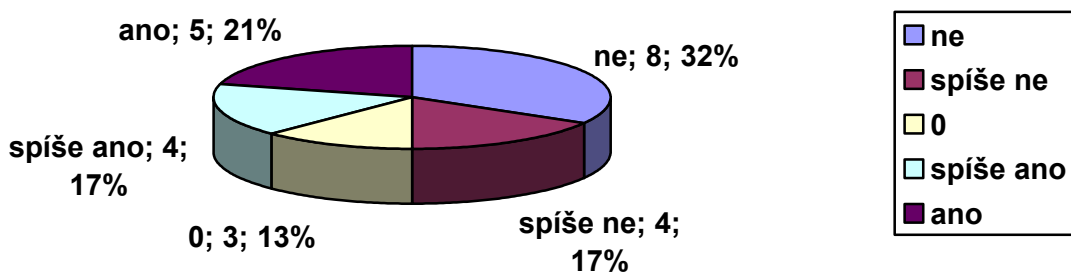
Graf č. 15 Využívám v plné míře netradiční didaktické pomůcky (interaktivní tabule, ICT technologie...) ke zvýšení motivace žáka

Otázka č. 16 Všeobecné znalosti a dovednosti žáků jsou po zavedení ŠVP vyšší

Tento dotaz má sloužit jako průběžné zhodnocení dosavadního vlivu ŠVP na celkové schopnosti žáků z pohledu učitele. Vzhledem k odlišné míře a kvalitě evaluační činnosti každého učitele lze předpokládat velmi různorodé odpovědi, které budou ovlivněny spíše pocitovou stránkou. Poměrně vysoké hodnoty záporných odpovědí (ne 32%, spíše ne 17%) jež ukazuje Graf č. 16 předdesílají, že výuka podle ŠVP zatím nepřináší očekávané výsledky.

Graf č. 16 Všeobecné znalosti a dovednosti žáků jsou po zavedení ŠVP vyšší

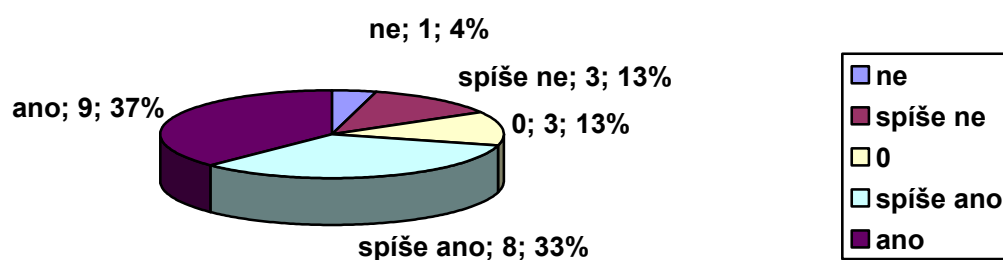
4.3 Oblast šetření – změny způsobu práce pedagogů, vedení školy

Poslední oblast šetření se svými otázkami dotýká osobnosti pedagoga, vztahů uvnitř kolektivu školy během tvorby a po zavedení ŠVP do praxe.

Otázka č. 17 Výuka dle ŠVP posílila vztahy uvnitř kolektivu

Tvorba ŠVP za spolupráce celého pedagogického sboru neměla za cíl pouze program zhotovit, ale i připravit učitele během jeho tvorby na nové formy a metody výuky, které si sami během práce při vytváření svého ŠVP vyzkoušeli. V otázce č. 17 byl zhodnocen názor učitelů na dosavadní průběh implementace ŠVP, jeho přínos do oblasti vztahů v rámci kolektivu. V Grafu č. 17 jsou vyhodnoceny výsledky odpovědí. Výše součtu procent pozitivních reakcí (ano 37%, spíše ano 33%) potvrzuje, že výuka dle ŠVP napomohla při vytváření pevnějších pracovních i osobních vazeb mezi pedagogy. Děje se tak zejména při realizaci projektových dnů, celoškolních akcí, při mezitřídní spolupráci v rámci interakce výuky žáků různých ročníků a spolupráce pedagogů 1. a 2. stupně.

Graf č. 17 Výuka dle ŠVP posílila vztahy uvnitř kolektivu

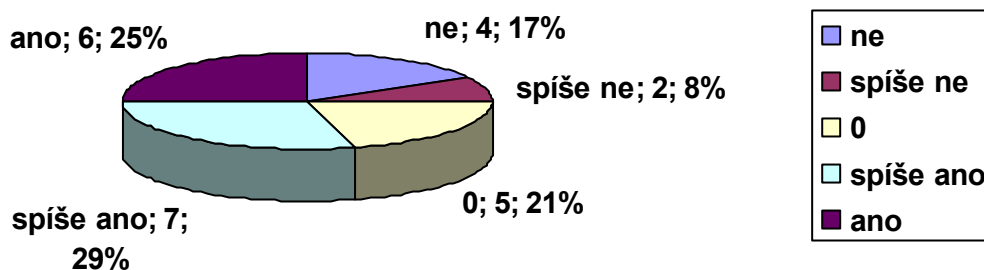

Otázka č. 18 Mám zájem o celoživotní vzdělávání, jsem aktivní a pracuji na sobě

Důležitou podmínkou kvalitní pedagogické práce je v první řadě vzdělaný a motivovaný učitel. Nový školský systém se snaží v maximální míře zabezpečit dostatečnou nabídku

vzdělávacích akcí pro učitele, zejména s přínosem v oblasti metodiky výuky, již by měli pedagogové neustále obnovovat a doplňovat své znalosti pro praktické využití ve výuce. S novým kurikulem vyvstala nutnost sebevzdělávání a pracovní sebereflexe. Většina učitelů si tuto skutečnost uvědomuje. Referují o tom výsledky Otázky č.18 znázorněné v Grafu č. 18, kde jsou učitelé dotazováni na míru vlastní iniciativy při účasti na vzdělávacích akcích, odborných školeních, akcích DVPP (ano 25%, spíše ano 29%).

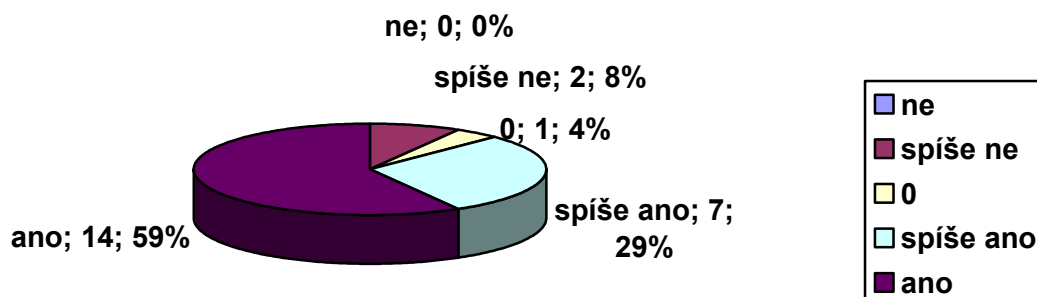
Graf č. 18 Mám zájem o celoživotní vzdělávání, jsem aktivní a pracuji na sobě

Otázka č. 19 Po zavedení ŠVP do praxe jsem podstatně změnil své výukové metody a hodnocení žáků

Smyslem této otázky bylo zjistit, zda skutečně došlo ke změnám přímé pedagogické činnosti učitele v důsledku změn státního a školního kurikula. Velmi vysoké procento kladných odpovědí (ano 59%, spíše ano 29% - Graf č. 19) vypovídá o reálných změnách výukových a evaluačních metod u většiny pedagogického sboru. Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že 2 učitelé (8 %) nezměnili ani v důsledku zavedení ŠVP své tradiční výukové metody. Z ústních výpovědí učitelů byl zjištěn fakt, že změnu odmítají učitelé v důchodovém věku (57 let).

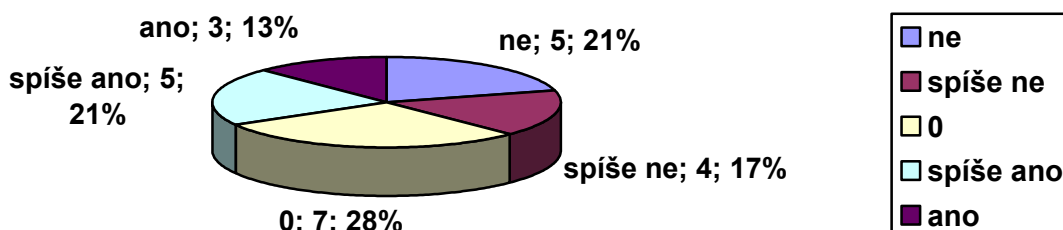
Graf č. 19 Po zavedení ŠVP do praxe jsem podstatně změnil své výukové metody a hodnocení žáků

Otázka č. 20 Spolupráce pedagogického sboru a vedení školy v otázkách zavádění ŠVP je kvalitní, postavená na demokratickém přístupu

Velmi důležitým aspektem pro efektivní zavádění ŠVP je komunikace mezi pedagogy a jejich zpětná vazba poskytovaná vedení školy. Účinnou retrospekci a stanovováním nových cílů lze dosáhnout zvýšení úspěšnosti výchovně – vzdělávacího procesu. Otázka č. 20 se zabývala problematikou spolupráce vedení školy a pedagogického sboru při zavádění ŠVP. Názor sboru je ambivalentní, odráží se zde individualita osobnosti učitele.

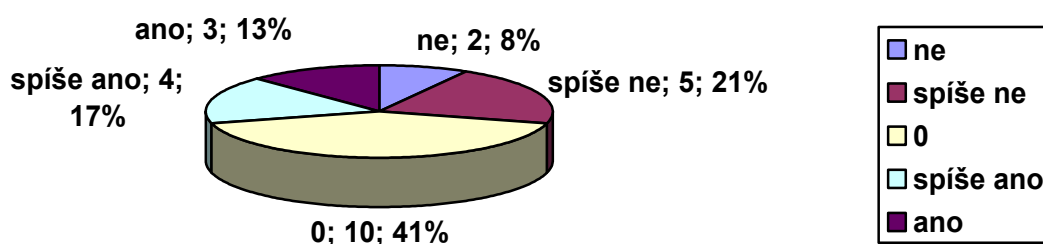
Graf č. 20 Spolupráce pedagogického sboru a vedení školy v otázkách zavádění ŠVP je kvalitní, postavená na demokratickém přístupu

Otázka č. 21 Vedení mě motivuje ke snaze zkvalitňovat mou práci a přijímat změny související s ŠVP

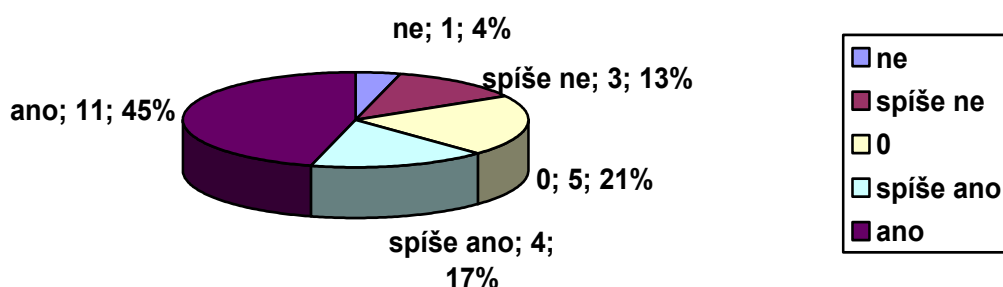
Zda pedagogové pociťují dostatečnou motivaci a zázemí pro svou pedagogickou činnost zkoumá Otázka č. 21. Je zde šetřen vztah pedagoga a vedení školy po stránce dostatečné komunikace ohledně výukových procesů a jejich změn, z hlediska motivace učitele ze strany vedení školy v oblasti zkvalitňování pedagogické činnosti a přijímání změn souvisejících se zaváděním ŠVP. Přístup vedení k motivaci učitelského sboru je dle odpovědí respondentů průměrný (ano 13%, spíše ano 17%, spíše ne 21%, ne 8%, neutrální odpovědi 41%), což je vyhodnoceno a znázorněno v Grafu č.21.

Graf č. 21 Vedení mě motivuje ke snaze zkvalitňovat mou práci a přijímat změny související s ŠVP

Otázka č. 22 Zlepšuji a inovuji své pracovní prostředí za podpory vedení

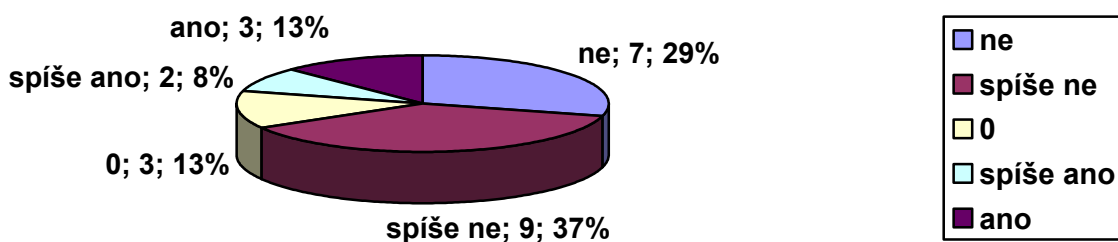
Fyzické uspořádání učeben, chodeb a společných prostor, stejně jako vybavení funkčním nábytkem a doplňky má značný vliv na psychiku dítěte, na jeho výkonnost a náladu. Zda jsou učitelé aktivní ve směru vytváření pohodlnějšího a příjemnějšího prostředí a zda jsou v tomto vedením podporováni, zjišťuje Otázka č. 22. Převažují kladné odpovědi (ano 45%, spíše ano 17%). Lze říci, že pedagogové vnímají podporu vedení v materiálním zabezpečení nutném k obnově a vylepšování výukového prostředí motivujícího jak žáka, tak učitele v důsledku změn a výuky podle ŠVP jako dostatečnou. Viz níže uvedený Graf č. 22.

Graf č. 22 Zlepšuji a inovuji své pracovní prostředí za podpory vedení

Otázka č. 23 S kolegy a vedením hovořím o koncepci ŠVP a promyslím nové prvky, které by jej mohly obohatit

Předposlední otázka šetření monitoruje postoje učitelů k probíhajícím nezbytným změnám v ŠVP, které s sebou přinesly praktické zkušenosti pedagogů. Tvorba ŠVP je čistě teoretická záležitost a je nutné po nasbírání praktických zkušeností tyto vzájemně konzultovat a podobu ŠVP zdokonalovat. Je to svým způsobem součástí evaluační činnosti školy. Zde výzkum ukazuje (Graf č.23) jistou stagnaci ve smyslu inovací ŠVP. Učitelé nepocítují potřebu měnit stávající podobu ŠVP. Změnám je nakloněn malý počet pedagogů (ano 13%, spíše ano 8%), oproti tomu většina sboru změny odmítá (ne 29%, spíše ne 37%).

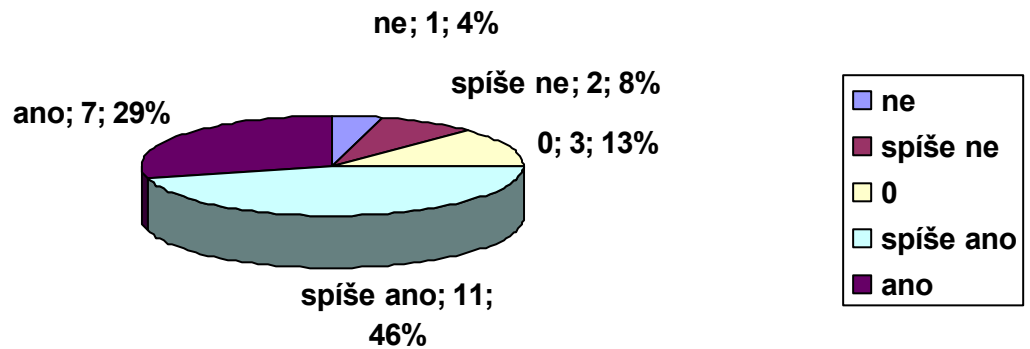
Graf č. 23 S kolegy a vedením hovořím o koncepci ŠVP a promyslím nové prvky, které by jej mohly obohatit

Otázka č. 24 Vedení školy vytvořilo vhodné podmínky pro tvorbu ŠVP a následné uvedení do praxe

Závěrečná otázka výzkumného šetření shrnuje názor pedagogů na celkové zabezpečení celého procesu tvorby a implementace ŠVP. Učitelé se zde vyjadřují o všech dílčích aktivitách, počínaje úvodními školeními, víkendovými pobyty, dále hodnotí podmínky pro individuální práci, materiální zabezpečení, kvalitu práce koordinátora a samozřejmě vlastní podobu ŠVP. I přes některé negativní reakce v předchozích otázkách potvrzují uvedené hodnoty v Grafu č. 24 snahu vedení školy o zajištění úspěšného přijetí školního kurikula (ano 29%, spíše ano 46%, ne 4%, spíše ne 8%, neutrální odpovědi 13%).

Graf č. 24 Vedení školy vytvořilo vhodné podmínky pro tvorbu ŠVP a následné uvedení do praxe

Závěr

V bakalářské práci jsem se zabývala problematikou implementace školního vzdělávacího programu na Základní škole náměstí Svobody 3 ve Šternberku. Cílem bylo zjistit, jak učitelé vnímají zavádění ŠVP „Spolu pro život“ do své každodenní výukové praxe, jak jsou naladěni na změnu, kterou přinesla školská reforma do jejich práce, jestli se naplňují očekávání a představy, které se v nich utvářely hlavně při tvorbě ŠVP – kurikula jejich školy.

V první kapitole teoretické části jste byli informováni o strategických dokumentech nezbytných pro spuštění kurikulární reformy a zavádění jejich prvků (celostátních rámcových vzdělávacích programů) do praxe pomocí školních vzdělávacích programů. Druhá kapitola byla věnována ŠVP „Spolu pro život“ výše uvedené školy.

Charakter zkoumaného objektu a cílové skupiny (postoje poměrně malého počtu respondentů ze stejného prostředí v období změn) umožnil v empirické části práce využít kvalitativního výzkumu. Sběr dat proběhl formou dotazníkového šetření, které bylo doplněno individuálním pohovorem s jednotlivými pedagogy.

Z výsledků šetření vyplynulo, že učitelé v zásadě neodmítají nové obsahy a metody vzdělávání, které kladou důraz na praktické znalosti a dovednosti a které jim přináší zavádění ŠVP. Zabývají se ovšem otázkou, v jakém čase a do jaké míry se žáci těmto znalostem a dovednostem budou schopni naučit. Pochybnosti občas pramení ze samotné osobnosti učitele, z jeho slabé vůle a nedostatečné vnitřní motivace přizpůsobit se změnám. Když učitel sám není přesvědčen o pozitivním přínosu reformy, změnu odmítá a jeho vztah k pedagogické práci je „vyhořelý“, není schopen předávat nic nového ani svým žákům.

Zajímavé je zjištění, že postoje učitelů k zavádění ŠVP jsou velmi ovlivněné jejich věkem. Z výzkumného šetření vyplývá, že větší část pedagogického sboru této školy má ke změnám, které přináší ŠVP, spíše kladný vztah. Ukazuje se, že pozitivní přístup k reformě a celkovému současnému dění ve školství mají hlavně učitelé středního věku mezi věkovou hranicí 30 – 45 let. Jsou to již „stateční“ a zavedení pedagogové, kteří svou práci vnímají opravdu jako poslání. Jejich mladší kolegové, kteří začali učit až v době spuštění reformy či krátce před ní, jsou ve svých odpovědích spíše neutrální a k implementaci ŠVP nepřístupují s nikterak vyhraněnými pocity a postoji. Ke srovnání jim chybí „učitelská praxe“. Oproti tomu zkušený pedagog s dlouholetou praxí, většinou v „důchodovém“ věku, reformu odmítá a kurikulární změny snáší spíše negativně. Ovšem i zde, jako v běžném praktickém životě, platí, že výjimky potvrzují pravidlo.

V jednom názoru a postoji se pedagogové společně shodují. Negativum spatřují v nedostatku finančních prostředků na ohodnocení práce pedagoga, který se projevil především na motivaci učitele, zvláště v době prosazování a zavádění kurikulárních změn ve škole.

V závěru je nutné podotknout, že většina učitelů na této škole vidí první roky výuky podle ŠVP jako přínos. Změnu k lepšímu vidí v obsahu výuky, v týmové spolupráci, a tím ve vylepšení vztahů mezi „všemi“, v možnostech a nutnosti vzdělávání v důsledku nových učebních metod a s tím souvisejícím materiálním zabezpečením kreativní výuky.

Lze předpokládat, že současné směry ve vzdělávací politice ČR budou nadále klást větší nároky na autonomii a odpovědnost škol za realizaci a výsledky edukačních procesů. Bylo by zajímavé provést tento výzkum o pár let později se stejnými pedagogy a v době, kdy se bude učit podle ŠVP již ve všech ročnících základní školy. V tomto okamžiku budou mít pedagogové dostatečně prověřené své možnosti a současně získají více zkušeností s učením podle školního vzdělávacího programu.

V současnosti si každá škola sama zodpovídá za kvalitu výuky, a tudíž by měla systematicky v průběhu celého školního roku vykazovat evaluační činnost. Hodnocení by se mělo provádět v rámci celé školy ve všech oblastech.

Šetření, které proběhlo ve škole, bylo přijato pedagogickými pracovníky pozitivně. Bylo patrné, že tento výzkum je velmi zaujal a stal se zdrojem neformálních diskuzí, které byly podloženy jejich dosavadními zkušenostmi. Na základě tohoto lze říci, že cíl práce byl splněn.

Výstupy z tohoto šetření by se mohly stát praktickým podpůrným evaluačním materiálem pro vedení školy při zpracování Vlastního hodnocení a Výroční zprávy školy. Též by mohly sloužit jako informační podklad pro práci školské rady při Základní škole náměstí Svobody 3, Šternberk.

Seznam literatury a pramenů

BELZ, H., SIEGRIST, M. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. Praha : Portál, 2001. 375 s. ISBN 80-7178-479-6.

BERAN, V., TUPÝ, J. *Proč tvořit ŠVP*. Praha : Nakladatelství Dr. Josef Raabe, 2005. 71 s. ISBN 80-86307-23-9.

JERÁBEK, J., TUPÝ, J. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (se změnami provedenými k 1. 7. 2007)*. Praha : Výzkumný ústav pedagogický, 2005a .118 s.

JERÁBEK, J., TUPÝ, J. *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním školství*. Praha : Výzkumný ústav pedagogický, 2005b. 104 s.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha. PRAHA : Tauris, 2001. 98 s. ISBN 80-211-0372-8.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (se změnami provedenými k 1. 7. 2007). [online], [cit. 2010-01-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-verze-2007>>.

Spolu pro život, Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání. Šternberk : 2007. 368 s.

Zákon č. 561/2004 Sb.: Školní zákon. [s.l.] : [s.n.], 2004. 80 s.

Seznam grafů

- Graf č. 1 Tvorba a první zkušenosti s ŠVP byly pro mě přínosem (strana 31)
- Graf č. 2 Již při zahájení tvorby ŠVP mi byly známy informace o principech nového státního kurikula (strana 32)
- Graf č. 3 Nové prvky evaluace a autoevaluace mi připadají důležité (strana 33)
- Graf č. 4 Přizpůsobili jsme nabídku volitelných předmětů poptávce žáků (strana 33)
- Graf č. 5 Časová dotace jednotlivých (i volitelných) předmětů mi vyhovuje (strana 34)
- Graf č. 6 Považuji za výhodu, že jsem mohl ovlivnit výukový obsah svého předmětu (strana 35)
- Graf č. 7 Souhlasím se zavedením průřezových témat (strana 35)
- Graf č. 8 Podoba našeho ŠVP vystihuje zaměření naší školy (strana 36)
- Graf č. 9 Výuka podle ŠVP mi dává větší prostor pro volbu výukových metod a možnost seberealizace (strana 37)
- Graf č. 10 Výuka podle ŠVP mi umožňuje větší seberealizaci a individuální přístup ve vztahu žák-učitel (strana 37)
- Graf č. 11 Příprava na výuku mi zabere více času než dříve (strana 38)
- Graf č. 12 Mám deficit výukových hodin z důvodu velkého počtu školních akcí – exkurze, výstavy, olympiády, soutěže, projekty (strana 39)
- Graf č. 13 Žáci jsou ve výuce aktivnější a úspěšnější (strana 39)
- Graf č. 14 Žáci dokáží své výkony objektivně posoudit (strana 40)
- Graf č. 15 Využívám v plné míře netradiční didaktické pomůcky (interaktivní tabule, ICT technologie...) ke zvýšení motivace žáka (strana 41)
- Graf č. 16 Všeobecné znalosti a dovednosti žáků jsou po zavedení ŠVP vyšší (strana 41)
- Graf č. 17 Výuka dle ŠVP posílila vztahy uvnitř kolektivu (strana 42)
- Graf č. 18 Mám zájem o celoživotní vzdělávání, jsem aktivní a pracuji na sobě (strana 43)
- Graf č. 19 Po zavedení ŠVP do praxe jsem podstatně změnil své výukové metody a hodnocení žáků (strana 44)
- Graf č. 20 Spolupráce pedagogického sboru a vedení školy v otázkách zavádění ŠVP je kvalitní, postavená na demokratickém přístupu (strana 44)
- Graf č. 21 Vedení mě motivuje ke snaze zkvalitňovat mou práci a přijímat změny související s ŠVP (strana 45)
- Graf č. 22 Zlepšuji a inovuji své pracovní prostředí za podpory vedení (strana 46)
- Graf č. 23 S kolegy a vedením hovořím o koncepci ŠVP a promýšlím nové prvky, které by jej mohly obohatit (strana 46)
- Graf č. 24 Vedení školy vytvořilo vhodné podmínky pro tvorbu ŠVP a následné uvedení do praxe (strana 47)

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Autoevaluace Základní školy náměstí Svobody 3 Šternberk (strana 28)

Tabulka č. 2. Věkové kategorie učitelů na Základní škole náměstí Svobody 3 Šternberk s počtem zastoupení (strana 30)

Použité zkratky

ČR	Česká republika
DDM	Dům dětí a mládeže
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
IČO	Identifikační číslo školy
IZO	Identifikátor zařízení
ICT	Informační komunikační technologie
IVP	Individuální vzdělávací plán
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
REDIZO	Identifikátor právnické osoby
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SRPŠ	Sdružení rodičů a přátel školy
SWOT	Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb školy
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠVP ZV	Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
ZUŠ	Základní umělecká škola

Přílohy

Příloha č. 1 Dotazník pro učitele Základní školy náměstí Svobody 3 Šternberk
(šetření v rámci školy – zavádění ŠVP)

Dotazník pro učitele

Základní školy náměstí Svobody 3 Šternberk

Vážení kolegové, prosím vás o vyplnění následujícího dotazníku, který bude použit jako podklad výzkumného šetření pro praktickou část mé bakalářské práce. Obsahuje otázky ohledně vašeho názoru na zavádění ŠVP na škole.

Nabídka variant obsahuje škálu 1 až 5, přičemž číslo 1 vystihuje absolutní nesouhlas a číslo 5 úplný souhlas s tvrzením. Číslice vpisujte čitelně do příslušných polí k dané otázce. Jediný osobní údaj, o který vás žádám, je uvedení vašeho věku do kolonky „Věk respondenta“.

Práce by neměla zabrat více než 10 min. Předem děkuji za vyplnění.

Jaroslava Krmelová

Slovní vyjádření škály:

1 – ne 2 – spíše ne 3 – neutrální postoj 4 – spíše ano 5 – ano

Věk respondenta : _____

Oblast č. 1 – přechod na nové kurikulum

1.	Tvorba a první zkušenosti s ŠVP byly pro mě přínosem.	
2.	Již při zahájení tvorby ŠVP mi byly známy informace o principech nového státního kurikula. (zde nepoužívejte hodnotu 3 !!)	
3.	Nové prvky evaluace a autoevaluace mi připadají důležité.	
4.	Přizpůsobili jsme nabídku volitelných předmětů poptávce žáků. (zde nepoužívejte hodnotu 3 !!)	
5.	Časová dotace jednotlivých volitelných předmětů mi vyhovuje.	
6.	Považuji za výhodu, že jsem mohl ovlivnit výukový obsah svého předmětu. (zde uvádějte pouze možnost 1 a 5 !!)	
7.	Souhlasím s názvy a obsahy průřezových témat.	
8.	Podoba našeho ŠVP vystihuje zaměření naší školy.	

Oblast č. 2 – změny pozorovatelné při výuce

9.	Výuka podle ŠVP mi dává větší prostor pro volbu výukových metod a možnost seberealizace.	
10.	Výuka podle ŠVP mi umožňuje větší seberealizaci a individuální přístup ve vztahu žák-učitel.	
11.	Příprava na výuku mi zabere více času než dříve.	

12.	Mám deficit výukových hodin z důvodu velkého počtu školních akcí - exkurze, výstavy, olympiády, soutěže, projekty.	
13.	Žáci jsou ve výuce aktivnější a úspěšnější.	
14.	Žáci dokáží své výkony objektivně posoudit.	
15.	Využívám v plné míře netradiční didaktické pomůcky (interaktivní tabule, ICT techn....) ke zvýšení motivace žáka .	
16.	Všeobecné znalosti a dovednosti žáků jsou po zavedení ŠVP vyšší.	

Oblast č. 3 – změny způsobu práce pedagogů, vedení školy

17.	Výuka dle ŠVP posílila vztahy uvnitř kolektivu.	
18.	Mám zájem o celoživotní vzdělávání, jsem aktivní a pracuji na sobě.	
19.	Po zavedení ŠVP do praxe jsem podstatně změnil své výukové metody a hodnocení žáků.	
20.	Spolupráce pedagogického sboru a vedení školy v otázkách zavádění ŠVP je kvalitní, postavená na demokratickém přístupu.	
21.	Vedení mě motivuje ke snaze zkvalitňovat mou práci a přijímat změny související s ŠVP	
22.	Zlepšuji a inovuji své pracovní prostředí za podpory vedení.	
23.	S kolegy a vedením hovořím o koncepci ŠVP a promýšlím nové prvky, které by jej mohly obohatit.	
24.	Zavedení a výuku dle ŠVP hodnotím jako změnu k lepšímu. (zde uvádějte pouze možnost 1 a 5 !!)	

Šternberk, listopad 2009